

# **L'evolució de les aules d'acollida a Catalunya**

**Anàlisi dels canvis produïts durant els quinze anys  
d'existència pel que fa als recursos,  
al professorat i a l'avaluació**

**Treball de Final de Màster Universitari en Formació del Professorat  
d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat**

**Formació Professional i Ensenyaments d'Idiomes  
Especialitat en llengua i literatura catalana i castellana**

Fàtima-Núria Ortí Cano

Curs 2019-2020

Carme Vilà Comajoan

Vic, juny de 2020

## Resum

El present treball té com a objectiu principal observar els canvis metodològics, administratius, econòmics, formatius, etc., que s'han desenvolupat en els quinze anys d'existència de les aules d'acollida a Catalunya. La metodologia emprada per descobrir, analitzar i plasmar aquestes alteracions és qualitativa i es basa en entrevistes a docents, assessors LIC i exalumnes d'aules d'acollida de diferents punts de Catalunya. Aquest recull d'informació es completa amb entrevistes a dues persones responsables del Servei de Suports i Recursos Lingüístics del Departament d'Educació. Com a resultat del treball queda palès que els canvis produïts en aquest període són la disminució de recursos destinats a les aules d'acollida, per exemple, una menor edició de nous materials, la programació de menys jornades de formació i la reducció de dotacions de personal, tant pel que fa a tutors d'aula d'acollida com a assessors LIC. La projecció de futur que es proposa és mantenir viu el recurs i reprendre la implicació de l'inici del projecte, per part del Departament d'Educació<sup>1</sup> i, també, del govern. Només amb la responsabilitat conjunta s'aconseguirà una integració, cohesió i inclusió real d'aquest alumnat a les aules i a la societat.

**Mots clau:** aula d'acollida; Catalunya; evolució; canvis; nouvinguts; professorat; alumnes; assessors; immigració

## Abstract

The main goal of this work is to observe methodological, administrative, economic and formative changes that took part during the fifteen years in which the «foster classroom» has existed in Catalonia. The methodology to discover, analyse and reflect these alterations is qualitative and is based on interviews with teachers, LIC assessors and ex students in «foster classroom» from different parts of Catalonia. This information is complemented with an interview to two people working at «Servei de Suports i Recursos Lingüístics» of the Education Department. As a result it is demonstrated that the changes produced nowadays are the decrease of resources posted to «foster classroom», for example, a less edition of new materials, less formative conferences and courses and the reduction of personal staff, both teachers and LIC assessors. The proposition for the future is to keep this resource alive and resume the implication of the beginning of the project that had the Education Department and, also, the government. Only with whole responsibility it will be possible to get a real integration, cohesion and inclusion of the children into the classrooms and society.

**Key words:** «foster classroom»; Catalonia; evolution; changes; new comers; teachers; students; assessors; immigration

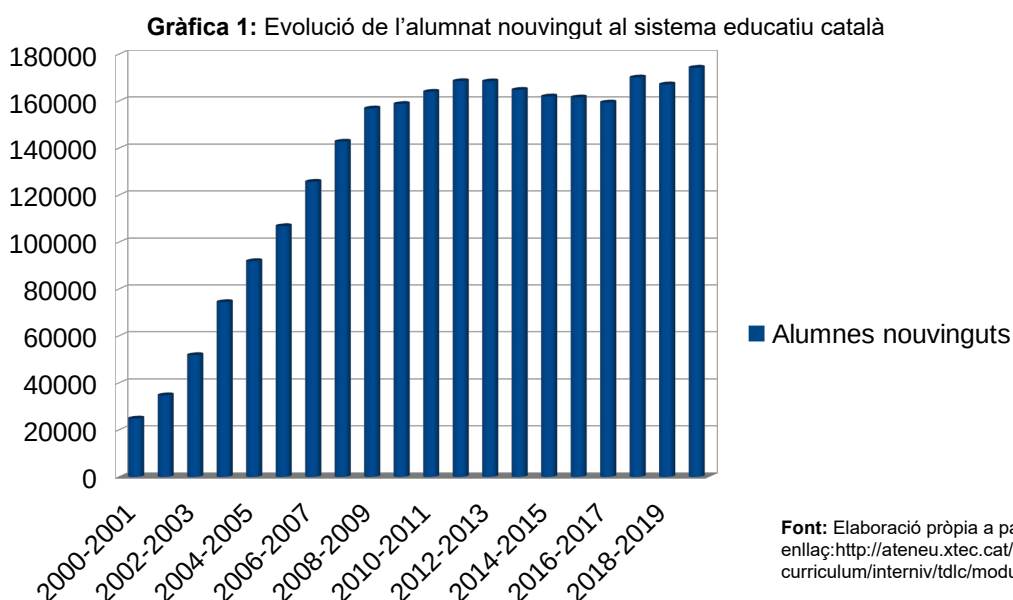
---

<sup>1</sup> Aquest treball sempre citarà l'ens com *Departament d'Educació*, però durant el període estudiat hi ha hagut diverses etapes en les que s'ha anomenat *Departament d'Ensenyament*.

## Introducció

A la societat catalana i, arreu del món, cada cop és més habitual copsar la gran diversitat de cultures de les persones que ens envolten. Aquesta multiculturalitat es pot trobar fàcilment als carrers, als mercats, als consultoris mèdics, etc., però també és ben visible a les institucions públiques com poden ser les escoles o instituts. Aquesta barreja de cultures és deguda a les diferents onades migratòries que la nostra societat ha anat rebent des de fa anys. És per això que la Generalitat de Catalunya mitjançant el Departament d'Educació va crear les aules d'acollida el curs 2004-2005. Aquest espai educatiu és un recurs per a reforçar, practicar i ensenyar la llengua catalana als alumnes nouvinguts, a més de donar-los eines i recursos per a integrar-se al centre educatiu i a la societat catalana.

Si s'observen les dades estadístiques del Departament d'Educació<sup>2</sup> el nombre d'estudiants matriculats d'origen estranger des del curs 2000-2001 ha anat en augment a causa de les onades migratòries que va rebre Catalunya. Tal com apunten Huguet, Navarro i Sansó (2015) i Huguet i Janés (2013) en els seus estudis, Catalunya ha estat des del canvi de mil·lenni la comunitat autònoma que més persones estrangeres ha acollit. Segons dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT), el 2000 es comptabilitzen 181.590 nous habitants, deu anys més tard, el 2010 arriba la xifra màxima fins ara amb 1.198.538 i, al 2019 (últimes dades oficials) la suma és d'1.159.427<sup>3</sup>. Del conjunt d'aquestes persones nouvingudes es van incorporar a les aules catalanes desenes de milers d'estudiants que si al curs 2000-2001 eren 24.900, el 2004-2005 eren 91.941 i al 2009-2010, 157.879. Aquestes dades s'amplien a la gràfica següent:



<sup>2</sup> Dades extretes de les diferents seccions del Departament d'Educació al següent enllaç:

<http://ensenyament.gencat.cat/ca/departament/estadistiques/estadistiques-ensenyament/cursos-antersors/>

<sup>3</sup> Les dades revisades al juny 2020 aporten informació provisional d'aquest any en que la xifra de població estrangera a Catalunya és d'1.259.013 persones, per tant, superior a la màxima del 2010. Vegeu l'enllaç següent:

<https://www.idescat.cat/indicadors/?id=anuals&n=10332&col=1>

Aquests moviments de població van fer que la situació lingüística de les institucions educatives canviés substancialment i que el nombre de llengües i cultures que es barrejaven a les aules fos molt superior al que s'estava acostumat als anys 80 o 90. Així, en pocs anys, la societat catalana es va convertir en una societat multilingüe i multicultural, d'igual manera que es van transformar els centres educatius, on es va fer necessari un canvi de mentalitat i d'organització del treball (Esteve i González, 2016).

Sota aquest context, el Departament d'Educació elabora al curs 2004-2005 el Pla per a la Llengua i la Cohesió Social, conegut com a Pla LIC. D'aquest se'n deriva la creació de diferents figures professionals noves, com els coordinadors i assessors LIC o els tutors d'aula d'acollida que treballen amb l'alumnat nouvingut als nous espais formatius i d'integració: les aules d'acollida. En paràgrafs anteriors s'ha reflectit que el nombre de població estrangera instal·lada a Catalunya ha anat augmentant durant els primers deu anys del segle XXI i ho ha fet de manera variada omplint les aules catalanes de centenars de llengües diferents. Ens situem, doncs, en un període amb moltes novetats i reptes educatius, és per això que aquest treball final de màster es planteja veure quina ha estat l'evolució de les aules d'acollida i si, durant els primers quinze anys de funcionament, hi ha hagut canvis quant a metodologia i organització del treball o canvis des de l'administració en referència als recursos econòmics i formatius.

Cal indicar que aquest treball s'ha confegit al curs 2019-2020, entre els mesos de desembre i juny; per tant, s'ha vist afectat per la crisi sanitària del coronavirus i part de les investigacions que s'havien proposat no s'han pogut dur a terme o s'han hagut de modificar de la idea inicial.

## **Fonamentació teòrica**

El curs 2004-2005 va ser el primer en què es va comptar amb les aules d'acollida a Catalunya, un nou espai educatiu, exclusiu per als alumnes nouvinguts, per aprendre la llengua catalana i generar un millor procés d'integració i socialització al centre i la societat. Aquestes aules, però, no van sorgir d'un dia per l'altre sinó que van ser fruit d'un treball que s'havia gestat anys enrere. A més, no van ser l'única eina per a adaptar-se al nou model de societat multilingüe i multicultural en el qual Catalunya es va convertir a partir del segle XXI. La Generalitat va crear aquell mateix curs el Pla per a la Llengua i la Cohesió Social (Pla LIC) del qual van desgranar-se tres principals eixos de treball: les aules d'acollida, la coordinació del pla lingüístic i pla d'acollida als centres i els plans educatius d'entorn.

No és la intenció de l'estudi esmentar l'èxit o fracàs del sistema català d'acollida als nouvinguts però, cal dir que dins l'estat espanyol l'acollida que ha implantat el Departament d'Educació és de les pioneres i més ben valorades. Ho demostra, per exemple, que a l'informe Eurydice<sup>4</sup> (2019), s'ha pres la iniciativa de Catalunya per a extreure els resultats en representació de tot Espanya.

---

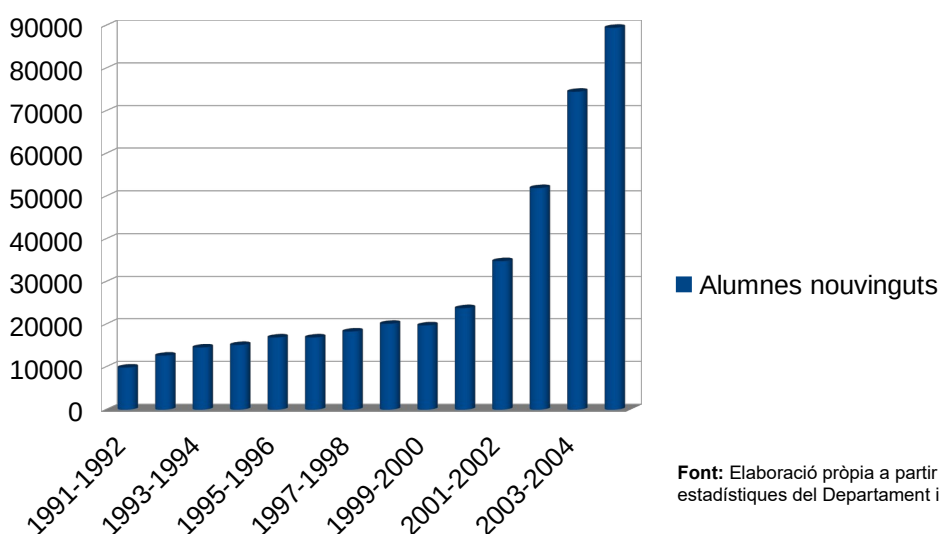
<sup>4</sup> Eurydice és una xarxa que té com a tasca explicar com s'organitzen i funcionen els sistemes educatius a Europa.

A principi del segle XXI la immigració a Catalunya va començar a fer-se més notòria, i ha arribat a ser la comunitat autònoma amb la taxa d'immigrants més elevada d'Espanya. Segons dades de l'IDESCAT, l'any 2000 ja se superava la mitjana estatal de 2,3% de població estrangera, que a Catalunya se situava al 2,9%. Un percentatge que fins a l'any 2020 ha continuat sent superior a la mitjana espanyola; mentre que a Espanya el 12,2% és la xifra més elevada, a Catalunya s'arriba a la dada més alta amb un 16,2%<sup>5</sup>. Segons s'escriu al Pla LIC (2009):

només cal observar que durant el curs 1999-2000 l'alumnat d'origen estranger a l'educació infantil, a l'educació primària i a l'educació secundària obligatòria representaven, percentualment, l'1,76%, el 2,30% i el 2,38% respectivament de cadascun dels nivells educatius. Ara bé, en acabar el curs 2005-2006, aquests percentatges eren del 8,05%, del 12,48% i de l'11,94% (p. 3).

Així doncs, queda demostrat que la catalana s'ha convertit, des de fa dècades, en una comunitat ben diversa, fet que ha generat reptes socials, culturals i, també, educatius. En aquest últim àmbit, el Departament d'Educació ja va iniciar alguns treballs per tractar la diversitat a les aules abans del canvi de mil·lenni quan ja comença a créixer el nombre d'alumnes nouvinguts<sup>6</sup>. Segons un estudi publicat per Gomà i Sánchez (2005) les dades d'estudiants nouvinguts han augmentat des del curs 1991-1992 quan hi havia 9.868 alumnes estrangers, al curs 1995-1996 n'eren 16.921 i el 2004-2005 la xifra arribava als 89.470. L'evolució queda il·lustrada en aquesta gràfica.

**Gràfica 2:** Evolució de l'alumnat nouvingut des dels anys 90 al sistema educatiu català



Amb la gràfica 2 s'observa un augment continuat de l'arribada d'estudiants d'origen estranger a les aules catalanes des de la dècada dels noranta. Un creixement que segons les mateixes autores sorgeix arran de la llei de reagrupament familiar en el curs 1993-1994. Així, durant els darrers anys de final del segle XX, es van implantar a Catalunya diferents iniciatives per aproximar-se a la nova

<sup>5</sup> Les dades del 2020 són provisionals. Per a consultar dades d'altres anys vegeu aquest enllaç: <https://www.idescat.cat/indicadors/?id=anuals&n=10332&t=202000:P&col=1>

<sup>6</sup> A les Estadístiques de l'Ensenyament, les dades més antigues que es poden consultar d'estudiants estrangers corresponen al curs 1997-1998. A l'enllaç següent es troba tota la informació: <http://ensenyament.gencat.cat/ca/departament/estadistiques/estadistiques-ensenyament/cursos-anteriors/>

realitat de les escoles i instituts. Per exemple, el 1993 es crea la Comissió Interdepartamental pel seguiment i la coordinació de les actuacions en matèria d'immigració i, amb ella naix el primer Pla Interdepartamental d'Immigració, que té com a missió millorar les condicions de les persones nouvingudes per facilitar el seu desenvolupament personal i social. Més endavant, al curs 1998-1999 es van endegar els tallers d'adaptació escolar (TAE), els quals van ser substituïts per les aules d'acollida amb la implantació, el curs 2004-2005, del Pla LIC.

## **Plans i programes d'atenció als nouvinguts a Catalunya<sup>7</sup>**

### ***Els antecedents de l'aula d'acollida a Catalunya***

Ja s'ha comentat que als anys noranta la immigració comença a fer-se més destacada, però el cert és que abans d'aquestes dates a Espanya ja s'havia iniciat un programa per evitar l'exclusió social de diversos col·lectius desfavorits per característiques econòmiques, ètniques o d'origen. Es tracta de l'Educació Compensatòria que s'inicia a Espanya l'any 1983 amb el Reial Decret 27 d'abril de 1983, BOE de l'11 de maig (Llevot, 2005). Aquesta iniciativa, que en l'àmbit català s'enfoca, principalment, al poble gitano o al col·lectiu d'origen magrebí, a poc a poc, va haver d'atendre realitats d'altres orígens i és per això que el 1993 es crea el Pla Interdepartamental d'Immigració. A partir d'aquí, any rere any, es van organitzant diferents programes de treball amb l'alumnat nouvingut i, els docents catalans han d'anar adaptant-se a canvis constants. Tal com exposen Mayans i Sánchez (2016) des del curs 1995-1996 s'organitzen cursos intensius de 70 hores durant el mes de setembre per atendre l'acollida inicial dels alumnes acabats d'arribar. Al curs següent, 1996-1997, s'inicien els Tallers de Llengua (TL), com a suport al centre a l'hora de fer l'acollida, tot i que a vegades també era un recurs en què s'atenien alumnes de diversos centres, tant a primària com a secundària. Uns anys més tard, al curs 1998-1999, es creen els TAE, destinats a alumnat de secundària nouvingut i de llengua no romànica (per als de llengua romànica es continuava amb els TL). Aquest seguit de programes educatius van rebre el nom de Projecte Anselm Turmeda, que s'integrava dins del Pla Interdepartamental d'Immigració de l'any 1993. Així, es recollien i coordinaven totes les iniciatives que estaven dins les competències de la Generalitat de Catalunya per atendre a l'alumnat d'incorporació tardana.

D'aquest Pla Interdepartamental d'Immigració del 1993 es va passar a un nou projecte que tenia el mateix nom però que estava pensat per a treballar durant els anys 2001-2004. Així, segons Martín (2002) aquest pla és una continuació del realitzat el 1993 i s'integra per un conjunt de programes i mesures concretes en les quals actuen els diferents departaments de la Generalitat en matèria d'immigració. A continuació, es va impulsar el 2003 el Pla d'actuació per a l'alumnat de nacionalitat estrangera 2003-2006 (PAANE). En aquest cas el que es pretenia era acotar l'àmbit de treball a les activitats que es duen a terme als centres educatius amb l'alumnat nouvingut en relació amb

---

<sup>7</sup> Vegeu a l'Annex I una cronologia amb tots els plans i programes previs a les aules d'acollida.

l'aprenentatge de la llengua, deixant a un segon pla aspectes al voltant de la convivència, la integració o la cohesió social. Amb l'objectiu de millorar l'acollida i l'atenció als nousvinguts, els quals any rere any eren un nombre més elevat a Catalunya, i sumat al canvi de govern, el Departament d'Educació va crear el 2004 el Pla per a la Llengua i la Cohesió Social, una iniciativa que s'integra dins del nou Pla Interdepartamental d'Immigració que passa a ser Pla de ciutadania i immigració 2005-2008. El Pla LIC s'esdevé com a motor de canvi en l'atenció als nousvinguts amb una visió més global de proporcionar i consolidar la llengua pròpia com a eix vertebrador d'un projecte educatiu plurilingüe i intercultural amb l'objectiu final de construir una societat catalana cohesionada (Llevot, 2005). Amb aquest pla les aules d'acollida substitueixen les activitats i programes de treball amb els alumnes nousvinguts i s'implanten tant a primària com a secundària. En paral·lel al Pla LIC es crea dins del Departament d'Educació, mitjançant el decret 282/2004, la Subdirecció General de Llengua i Cohesió Social. Aquesta entitat es nodrirà i coordinarà a través de dues unitats administratives: el Servei d'Ensenyament del Català (SEDEC) i el Servei d'Interculturalitat i Cohesió Social (SICS) per promoure, entre d'altres coses, el Pla LIC pel territori.

### ***Programa d'Educació Compensatòria***

Gomà i Sánchez (2005) afirmen que el Programa d'Educació Compensatòria (PEC) va estar vigent a Catalunya des de l'any 1983 i fins al 2004, quan desapareix la iniciativa, ja que s'inicia el Pla LIC. El PEC, que també rep el nom de Programa Experimental de Marginats Socials (PEMS), és la primera mesura adoptada a tot l'estat espanyol per a ajudar als centres que compten amb alumnes de categories socials baixes i grups amb risc d'exclusió social (Pardo, 2003). Aquesta atenció pedagògica, en primera instància treballa amb autòctons i després, a causa de les onades migratòries, s'amplia a grups amb problemes derivats de la procedència. Així, el programa busca eliminar les desigualtats i promoure una educació intercultural. Aquestes mesures compensatòries s'apliquen a centres on hi ha minories ètniques o culturals i vol normalitzar l'assistència a classe i la convivència amb les característiques particulars de cada col·lectiu (Martín, 2002). El PEC sorgeix amb les polítiques reformistes del 1983 i, durant el curs 1987-1988 es desenvolupen a tot l'estat cinc programes dins del programa global d'Educació Compensatòria. Un d'aquests es consolida a Catalunya després que els centres que acollien alumnes en risc de marginació social, rebien la circular del 15 de setembre de 1988. Aquest programa, s'estenia tant a centres de primària com de secundària (Llevot, 2005).

### ***Tallers d'Adaptació Escolar***

Els Tallers d'Adaptació Escolar (TAE) van sorgir al curs 1998-1999 i van estar en funcionament a Catalunya fins a l'any 2004, quan són substituïts per les aules d'acollida. El mateix resultat s'emporten els Tallers de Llengua (TL) que van començar un parell de cursos abans. En paraules dels investigadors Alegre, Benito i González (2008):

els TAE van ser creats com un recurs adreçat a l'alumnat que s'incorpora al sistema educatiu de Catalunya durant l'etapa d'educació secundària obligatòria sense coneixement de cap de les dues llengües oficials (català i castellà) i amb greus dèficits de formació inicial (p. 15).

Carina Siqués a la seva tesi<sup>8</sup> (Siqués, 2008) afegeix que aquests tallers eren originats per acollir l'alumnat d'incorporació tardana a l'ESO que tenia una llengua inicial no romànica. La tesi també comenta que al gener de l'any 1999 hi havia tretze TAE a les comarques del Barcelonès i del Maresme. Currius i Vilà (2004) confirmen aquesta evolució dels TAE i exposen que al curs 1999-2000 n'hi havia 23; al 2000-2001, 30, i al 2001-2002, 39. Continuant amb el nombre de TAE, segons exposen Gomà i Sánchez (2005), al curs 2003 s'havien format 50 TAE arreu de Catalunya, és a dir, amb poc temps el recurs va anar expandint-se i augmentant, com sempre, a causa de l'arribada més nombrosa de nous alumnes estrangers. Tal com esmenten les mateixes autores, la finalitat del TAE és «proporcionar a aquest alumnat una aproximació al sistema educatiu del país que l'acull i introduir-lo al coneixement de la llengua pròpia de l'ensenyament fins a assolir-ne el nivell bàsic» (p. 58). La peculiaritat del sistema dels TAE és que l'alumnat que hi assistia havia d'anar a un institut diferent del que estava matriculat, ja que s'escollien alguns instituts per ubicar el servei i s'agrupaven estudiants de diversos centres. De manera que, segons l'horari que es podia combinar amb el professorat i els centres, els alumnes passaven els matins i les tardes en un centre diferent i amb uns companys diferents. Quan estaven al centre on s'havien matriculat feien classe amb el grup ordinari i quan els tocava estar al TAE compartien aula amb 10 o 20 estudiants, tots d'origen estranger. De l'estudi de Gomà i Sánchez (2005) i de l'article Currius i Vilà (2004) s'extreu que el treball amb aquests alumnes era de llengua catalana, matemàtiques, ciències i tutoria, a més de tractar hàbits socials i escolars.

### ***Aula d'acollida***

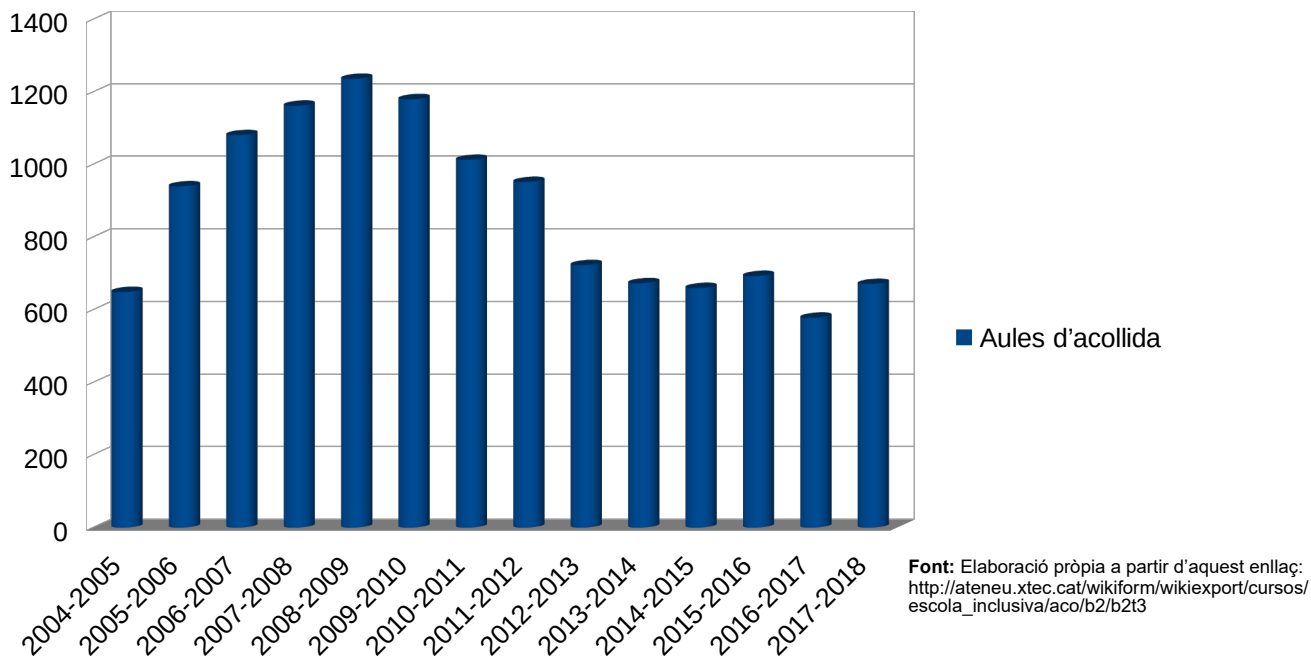
El curs 2004-2005 és el moment en què el nou govern i l'augment d'alumnes nouvinguts de diferents parts del món propicien el canvi de recurs educatiu pel que fa a l'atenció lingüística i d'acolliment dels estudiants acabats d'arribar. Aquest canvi es materialitza amb l'eliminació dels TAE, els TL i el PEC per passar a les aules d'acollida. Aquell primer curs el Departament registra 649 aules d'acollida i, des d'aleshores, comencen a incrementar-se arribant al seu màxim al curs 2008-2009 amb 1236 aules arreu del territori català (Mayans i Sánchez, 2018). La gràfica següent recull el nombre d'aules d'acollida que s'han creat des de l'inici i fins al curs 2017-2018, últim registre oficial que s'ha pogut consultar. Hi estan comptabilitzades les aules dels centres públics, concertats i privats de tot Catalunya.

---

<sup>8</sup> A la tesi es citen com a "Tallers d'Adaptació Escolar i aprenentatges instrumentals bàsics".



**Gràfica 3:** Nombre d'aules d'acollida als centres educatius catalans



L'aula d'acollida és un recurs educatiu similar als seus predecessors però que està regit per unes recomanacions que fa el Departament d'Educació, el qual mitjançant enquestes, proves i el personal d'Inspecció d'Educació cada any avalua el funcionament i l'ús d'aquests espais. La definició oficial del Pla LIC (2009) és:

l'aula d'acollida és un recurs, una estratègia organitzativa i metodològica per a atendre l'alumnat nouvingut quan arriba al sistema educatiu de Catalunya. Té una doble finalitat: en primer lloc, que l'alumne/a se senti ben atès i valorat en els aspectes emocionals i, en segon lloc, que disposi de les eines bàsiques per a iniciar, al més aviat possible i en les millors condicions, el seu procés d'ensenyament-aprenentatge en el sistema educatiu a Catalunya (p. 7).

Tal com l'entén Quintana (2005) l'aula d'acollida és un espai dins del mateix centre educatiu definit amb quatre característiques: intermèdia o de transició, oberta, intensiva i flexible. A l'adjectiu «oberta» s'hi afegeix Vila (2011) amb aquestes paraules:

les aules d'acollida de Catalunya es van crear com a aules obertes que s'inserten en un model organitzatiu escolar que atenia les necessitats educatives de l'alumnat estranger i de les seves famílies. I, per tant, eren un recurs addicional al conjunt de recursos que utilitzava un centre escolar per a atendre diferents necessitats educatives (p. 304).

En la mateixa línia segueixen Mayans i Sánchez (2016) però, a més, comenten que com a recurs d'atenció a la diversitat, ha de ser responsabilitat de tot el centre. Així doncs, queden paleses dues qüestions: una, que el model d'aula d'acollida de Catalunya vol facilitar l'acollida de l'alumnat nouvingut que s'incorpora de manera tardana al sistema educatiu català, i dues, que el recurs va significar l'ordenació del tractament d'aquest alumnat a les aules catalanes gràcies a la posada en marxa del Pla LIC el qual denota un canvi significatiu implicant tot el centre educatiu.

## ***El Pla per a la Llengua i la Cohesió Social***

Un canvi de govern de la Generalitat (pels resultats de les eleccions autonòmiques de final del 2003 va governar l'anomenat *primer tripartit*, encapçalat pel PSC) va propiciar que s'anul·lés el Pla d'actuació per a l'alumnat de nacionalitat estrangera 2003-2006 i va instaurar el Pla per a la Llengua i la Cohesió Social (Pla LIC), el qual va ser efectiu a partir del curs 2004-2005 (Siqués, 2008). Segons apunten Mayans i Sánchez (2016) aquest pla no està en vigor des del curs 2011-2012 però la majoria de les línies d'actuació que es van organitzar en aquell moment segueixen funcionant, com les aules d'acollida o els plans educatius d'entorn.

Amb la publicació del Pla LIC la qüestió principal és aconseguir que els alumnes i les seves famílies tinguin una bona rebuda a les institucions educatives i transmetre una responsabilitat, voluntat i implicació del professorat, personal administratiu i equip directiu al complet. Totes les funcions dels coordinadors territorials i els assessors LIC, dins i fora del centre, les tasques del tutor d'acollida així com la feina dels centres escolars queden recollides a les diferents versions publicades<sup>9</sup>. Analitzant aquests dos documents es pot veure com la primera versió mostra una idea general d'aquest nou enfocament amb els nouvinguts i amb la versió del 2009 es concreta molt més al voltant del recurs de l'aula d'acollida i les tasques i línies de treball dels assessors LIC i dels centres. Cal dir que el Departament d'Educació, conscient dels canvis que aquests recursos educatius suposaven, va habilitar cursos de formació per al personal i els centres implicats.

## ***El Servei d'Ensenyament del Català***

La Generalitat de Catalunya va crear l'any 1978 el Servei d'Ensenyament del Català (SEDEC) per promoure la llengua dins de l'àmbit de l'ensenyament. El SEDEC ha estat l'introduïdor i l'impulsor dels Programes d'Immersion Lingüística (PIL) i també l'encarregat d'orientar l'ensenyament del català tant per als professors, en l'època de creació de l'escola catalana, com per als alumnes de llengua familiar no catalana i després, a partir de la dècada dels 90 del segle passat, també per als alumnes nouvinguts d'origen estranger. Una de les tasques a les quals aquest organisme va haver de fer front va ser l'organització dels TAE i els TL així com la formació del professorat que prenia part en aquestes iniciatives, completant-ho amb l'elaboració dels currículums i el disseny de materials i eines d'avaluació per als estudiants nouvinguts.

Amb el Decret 282/2004 es crea la Subdirecció General de Llengua i Cohesió Social<sup>10</sup> (Subdirecció LIC), la qual es nodreix del SEDEC i del Programa de Compensatòria, que després esdevé el Servei d'Interculturalitat i Cohesió Social (SICS). La voluntat d'aquest organisme, com comenta Llevot (2005), és:

---

<sup>9</sup> Les dues versions es troben a la bibliografia del treball.

<sup>10</sup> Actualment anomenada Subdirecció General de Plurilingüisme.

garantir la igualtat d'oportunitats per accedir a una educació de qualitat, de respectar la diversitat cultural i de consolidar la llengua catalana com a eix d'un projecte educatiu plurilingüe fonamentat en els valors de la convivència, l'equitat i la inclusió escolar i social de tot l'alumnat (p. 210).

A partir d'aquest moment, el SEDEC s'integra dins d'aquesta Subdirecció LIC i, dos anys més tard, el 2006, des del govern de la Generalitat de Catalunya es considera que el SEDEC s'ha de transformar i esdevé el Servei d'Immersion i Ús de la Llengua<sup>11</sup>, si bé les funcions continuen sent, a grans trets, les mateixes.

## **El funcionament i organització de l'aula d'acollida a Catalunya**

El Departament d'Educació és l'encarregat de dotar de recursos els centres que sol·licitin aula d'acollida. Abans d'acceptar la petició del recurs educatiu l'administració ha de tenir en compte que el nombre total d'alumnat nouvingut<sup>12</sup> ha de ser igual o superior a nou alumnes, tot i que si el nombre és menor, es pot fer una mitja dotació<sup>13</sup>. També s'ha de valorar la situació socioeconòmica de l'entorn escolar i l'equilibri en l'oferta educativa de la població (Mayans i Sánchez, 2016). Un cop complertes aquestes condicions, el Departament d'Educació ha de destinar al centre mitja, una o dues dotacions de professorat –tutor o tutors d'aula d'acollida–, assessorament, materials i formació pels docents i, en general, per al conjunt de treballadors del centre.

### ***Qui hi participa?***

Les recomanacions del Departament d'Educació<sup>14</sup> són que l'aula d'acollida ha de reunir un nombre d'alumnes situat entre els 10 o màxim 12 que pot ser variat en funció de l'edat, el nivell lingüístic o l'origen. A les aules d'acollida existeix molta mobilitat i, sovint, durant el curs s'han de flexibilitzar, adaptar i refer els grups i horaris, bé sigui perquè arriben nous alumnes o perquè d'altres s'incorporaren a l'aula ordinària. Tot i així, el més habitual és organitzar-les per edats (Ros, 2005). A més, l'aula d'acollida ha de comptar amb un grup reduït de professors per tal que els alumnes nouvinguts tinguin més clars els referents. De manera que hi participen el tutor o tutors de l'aula d'acollida i, en determinades ocasions, hi pot assistir el coordinador LIC de centre i l'assessor LIC. Si algun alumne requereix necessitats educatives especials es compta amb l'ajuda dels professionals d'educació especial o de l'EAP (equip d'assessorament pedagògic) i també del professorat de psicologia i pedagogia del centre (Departament d'Educació, 2009).

### ***Espai i temps***

«Una aula d'acollida sol ser un espai concret, una aula, dotada pel Departament d'Educació amb ordinadors i materials diversos. En general s'hi crea un espai físic agradable, motivador i bo per

<sup>11</sup> Actualment anomenat Servei de Suports i Recursos Lingüístics.

<sup>12</sup> Es considera alumne nouvingut l'alumnat estranger, a partir dels vuit anys, incorporat al sistema educatiu de Catalunya en els darrers dos anys i, excepcionalment, tres en el cas d'alumnat procedent de cultures molt allunyades de la nostra.

<sup>13</sup> La xifra de nou alumnes s'intenta complir sempre, però pot variar en funció dels recursos i pressupostos econòmics.

<sup>14</sup> Indicades en publicacions oficials com el Pla LIC o els documents per a l'organització i gestió del centre.

treballar-hi» (Major, 2005, p. 5). A aquesta definició Quintana (2005) hi afegeix el concepte d'aula oberta en el sentit que participi de totes les instàncies del centre i que des d'aquestes se'n tingui una bona percepció del que es fa, aconseguint veure's com un espai de prestigi pel conjunt de la comunitat educativa. El Departament recomana que l'alumne no superi les dotze hores setmanals en aquest espai i que intercali l'horari amb el que fan els companys del grup ordinari. S'intenta que els alumnes nouvinguts des del primer moment comparteixin estones amb la resta de companys del grup classe assignat (Mayans i Sánchez, 2015). El fet de considerar-lo com un recurs transitori fa que s'estableixi un màxim de dos cursos (o tres, en casos de procedències molt llunyanes) perquè l'alumne pugui estar a l'aula d'acollida. En definitiva, Mayans i Sánchez (2016) conclouen «No hi ha un únic model d'aula d'acollida, sinó que cada centre ha d'aplicar les estratègies organitzatives i metodològiques que millor s'adaptin a la seva realitat» (p. 6).

### ***Mètodes de treball***

El document d'organització i gestió de centres per al curs 2019-2020 recull en un dels seus apartats les directrius per a l'aula d'acollida a l'ESO i es remarca que la metodologia de l'aula d'acollida ha de tenir en compte l'organització dels aprenentatges de manera globalitzada, amb activitats funcionals i cooperatives i l'establiment de relacions personals positives per ajudar els alumnes a accedir a totes les matèries en les millors condicions possibles. S'ha de tenir present que la pràctica educativa per a l'alumnat que està aprenent una segona llengua ha de basar-se en el reconeixement de la seva llengua i cultura i fer notar a l'alumne que és important el que pot aportar a la institució educativa. Destaca que els docents han de ser pacients i adaptar-se a les habilitats comunicatives de l'alumne fent èmfasi en el context, treballant amb racons, projectes o centres d'interès i, sobretot, fomentant la llengua oral. Aquesta idea és clau, segons s'indica al Pla LIC (2009), perquè excepte que l'alumnat visqui en contextos sociolingüístics amb alta presència del català, l'únic contacte i manera de practicar aquesta llengua serà als centres educatius.

### ***Avaluació***

Cada curs es fa un seguiment de les aules d'acollida amb relació al procés d'adquisició de la llengua, la integració de l'alumne, el progrés en les diferents àrees cursades i la coherència organitzativa amb la qual els centres apliquen el recurs. Aquesta avaluació ha anat perfeccionant-se amb el pas dels anys i s'ha dut a terme des del principi. Al final del curs 2004-2005 es va fer una avaluació voluntària mitjançant un qüestionari d'adaptació escolar i una prova de català que mesurava aspectes bàsics de comprensió i expressió oral i escrita (Siqués, 2008).

### ***Avaluació dels alumnes***

Una de les primeres qüestions a què s'ha d'afrontar l'alumne nouvingut és a una prova que el Departament ha dissenyat en dinou llengües diferents. L'objectiu és que els docents puguin conèixer el nivell de l'alumne en la seva llengua familiar, l'escolarització prèvia, el coneixement

que tenen de l'alfabet llatí i també el nivell d'assoliment de les competències bàsiques en matemàtiques (Mayans i Sánchez, 2015). A partir d'aquests resultats s'elabora el Pla Individual Intensiu (PII) amb el qual es basarà l'avaluació global del seu progrés d'aprenentatge en les àrees del currículum que es calcularà, normalment, mitjançant una avaluació trimestral.

### **Avaluació del recurs**

Cada final de curs la Subdirecció General de Plurilingüisme rep a través d'un aplicatiu diferents resultats extrets d'enquestes realitzades al professorat i a l'alumnat de l'aula d'acollida. A més, la Inspecció d'Educació i els equips LIC també s'encarreguen de recollir informació de com està funcionant el recurs. Tot plegat perquè, posteriorment, el Departament pugui fer estadístiques al voltant de les aules d'acollida. El recull d'aquesta informació està establerta en diferents documents com són: el full de recollida de dades de l'alumne, el full de recollida de dades sobre l'organització del recurs, les proves d'avaluació de les habilitats lingüístiques i comunicatives i les enquestes sobre la integració dels alumnes al centre que les realitzen el tutor de l'aula d'acollida, el de l'aula ordinària i l'estudiant<sup>15</sup>. Així doncs, la informació extreta d'aquestes enquestes més els resultats de les proves de llengua, les dades sobre els alumnes i l'organització del recurs, permet establir línies sobre el procés d'aprenentatge dels alumnes i, en conseqüència, sobre el funcionament del recurs en general (Mayans i Sánchez, 2015).

Després d'exposar el treball realitzat a Catalunya per atendre als alumnes nouvinguts als centres educatius, i havent indicat les normes de funcionament de les aules d'acollida, s'estableixen dues preguntes de recerca per aquesta investigació: quina ha estat la evolució de les aules d'acollida a Catalunya? Quins canvis s'han produït al voltant d'aquest recurs educatiu en els quinze anys que fa que s'ha posat en funcionament a Catalunya?

### **Metodologia de la recerca**

Activitats com llegir, escoltar, observar i reflexionar constitueixen importants tècniques d'investigació. Aquestes habilitats tan quotidianes formen part de la metodologia de recerca emprades per a l'estudi però tractades des d'un punt de vista professional per aconseguir com apunten Blaxter, Hughes i Tight (2011) esbiaixar bé la informació rebuda. En conseqüència, el treball que esteu llegint és un estudi qualitatiu que posa sobre la taula l'estat de la qüestió al voltant de les aules d'acollida a Catalunya. L'objectiu principal és contrastar informació des del punt de vista de diferents persones que han participat o participen en tot el relacionat amb l'aula d'acollida i l'atenció als alumnes nouvinguts. Es tracta, doncs, de docents, assessors i personal d'Equips LIC (Llengua i Cohesió Social) i exalumnes. A aquestes fonts d'informació s'hi afegeix la veu administrativa a través de tècnics del Departament d'Educació. És amb el recull d'aquesta informació de proximitat que s'intentarà aconseguir una comprensió completa de la realitat

<sup>15</sup> Per consultar aquests documents d'avaluació vegeu el següent enllaç: <http://xtec.gencat.cat/ca/projectes/alumnat-origen-estranger/alumnatnou/avaluacio/>

estudiada, més enllà de la teoria existent que és el que busca l'investigador qualitatiu (Dorio, Massot, i Sabariego, 2016).

### ***Metodologia general***

La metodologia d'aquest treball és qualitativa, ja que es van utilitzar entrevistes per a recollir les dades d'anàlisi. La tècnica de l'entrevista és la que es va fer servir durant tota la recerca i es va posar en pràctica amb tots els participants. Cada grup de participants va comptar amb un model diferent d'entrevista<sup>16</sup> per tal de fer més efectiva i personalitzada la investigació. En general, es va buscar que les entrevistes fossin semiestructurades però aquest requisit es va haver d'ajustar segons les possibilitats de cada entrevistat. També es van consultar documents oficials per utilitzar tècniques diverses de recollida d'informació i contrastar les dades aconseguint una visió més àmplia i globalitzada (Dorio et al., 2016).

### ***Participants***

El nombre total de participants en aquest treball és de 26 persones. A tots se'ls va donar la possibilitat de decidir si volien mantenir l'anonimat o bé fer públic el seu nom i cognom així com la seva experiència professional i particular. Es va prendre aquesta decisió valorant la recomanació d'Hernández Sampieri (2014) d'atendre's al principi de confidencialitat per qüestions d'ètica i substituir així el nom per números, inicials, noms imaginaris, etc. Aquestes persones és divideixen, pel seu perfil professional, en quatre grups<sup>17</sup>. Com a excepció d'aquesta regla d'anonimat dels participants, els dos representants del Departament d'Educació que es va entrevistar sí que es presenten amb nom, cognom i càrrec, ja que aquestes dades són rellevants per al desenvolupament del treball.

Grup 1: docents (en actiu o jubilats) amb experiència a l'aula d'acollida o altres espais educatius relacionats amb alumnes nouvinguts. Aquest grup està format per deu persones de les quals cinc són dones i cinc, homes. La majoria són de centres públics però n'hi ha d'altres de concertats, com és el cas dels docents de l'Escola GEM de Mataró.

Grup 2: assessors LIC. Aquest grup fa un total de set persones, un home i sis dones. A excepció d'una assessora, tots estan en actiu en el curs de realització de l'entrevista i representen equips LIC de diferents punts del territori català.

Grup 3: exalumnes d'aula d'acollida. Aquest grup el formen set joves residents a diferents punts de Catalunya. Són dos nois i cinc noies que van participar en l'aula d'acollida dels seus centres.

Grup 4: membres de l'àrea de Serveis de Suports i Recursos Lingüístics del Departament d'Educació. Aquest grup el formen dues persones d'aquest organisme del Departament i la seva veu serveix per dotar el treball del punt de vista oficial i administratiu.

---

<sup>16</sup> Vegeu els diferents guions d'entrevista a l'annex II.

<sup>17</sup> La descripció detallada de cada entrevistat es pot trobar a l'annex III.

Pere Mayans	Actual cap del Servei de Suports i Recursos Lingüístics del Departament d'Educació. Part de les seves tasques són coordinar les aules d'acollida i els equips LIC. Va treballar com a assessor de llengua i també com a coordinador dels TAEs.
M. José Sánchez	Professora de llengua catalana de 1r i 2n d'ESO i tècnica docent en l'àmbit dels alumnes nouvinguts al Departament d'Educació. També va treballar a un TAE i va fer feina d'assessorament, formació i creació de materials d'ensenyament del català com a segona llengua.

Cal dir que aquestes són les úniques entrevistes presencials que s'han pogut realitzar i han tingut com a escenari el seu despatx del Departament d'Educació.

### ***Eines de recollida de dades***

Per tal de recollir les dades que poden oferir tots aquests participants, es va posar en pràctica una mateixa tècnica interactiva: l'entrevista. Aquesta es va realitzar en tres versions diferents: entrevistes presencials, entrevistes per videotrucada o trucada de veu i entrevistes mitjançant el correu electrònic. La tria d'aquestes eines es va fer segons la possibilitat de realització pel que fa a la situació de confinament i estat d'alarma declarat durant la confecció d'aquest treball<sup>18</sup> i també, en funció de les preferències dels entrevistats.

El disseny d'aquestes entrevistes va ser variat. En el cas dels docents i exalumnes es van definir blocs temàtics per tal de fer una recollida de dades més exhaustiva (amb més d'una pregunta) d'un tema concret i, en altres casos, com el dels assessors LIC o els tècnics del Departament, es va seguir un ordre temporal amb qüestions més enfocades a descobrir el funcionament de les aules d'acollida i els canvis que hi ha hagut des de l'aparició del recurs educatiu. Totes les entrevistes van partir d'un model semiestructurat amb la intenció de tractar nous temes que podien aparèixer durant les respostes de l'entrevistat per obtenir matisos i construir un coneixement holístic (Dorio et al., 2016). El cert és que només es va poder mantenir aquest estil en aquelles entrevistes fetes per trucada de veu, videotrucada o presencialment. En aquests casos les entrevistes van enregistrar-se en àudio, sempre amb consentiment previ. Per a les entrevistes realitzades per correu electrònic el procés es va basar a enviar el guió de l'entrevista en format *.doc* i *.pdf* per tal que els entrevistats el poguessin descarregar i omplir amb les seves respostes. Cal dir que, tot i que aquestes entrevistes van ser d'estil estructurat, també va existir la possibilitat de repregunta amb correus electrònics posteriors, i van convertir-se així amb un estil més aproximat al tipus semiestructurat. Per complementar l'entrevista, es va comptar amb la recopilació de dades mitjançant tècniques no interactives com els documents oficials que tenen un estatus especial per si mateixos: el Pla LIC, els documents d'inici de curs, articles d'autors i investigadors experts en l'atenció als nouvinguts, entre d'altres (Dorio et al., 2016).

<sup>18</sup> Per a més informació veure paràgraf final de l'apartat d'introducció.

## ***Procés de recollida de dades***

Un cop es van obtenir totes les respostes de les entrevistes es va passar a fer la recollida. Aquest procés es va encapçalar amb la transcripció de les entrevistes que es van fer mitjançant les trucades de veu o videotrucades i l'entrevista presencial. Amb la resta no va ser necessari aquest treball, ja que les respostes estaven en un document escrit. Amb tota la informació recollida en un mateix format escrit i imprès, va ser el moment de prendre decisions. El primer pas va ser llegir les respostes i anar subratllant i marcant els temes més rellevants de cada entrevista. Així, a poc a poc, es van obtenir percepcions i impressions del que va dir cada entrevistat entorn de l'aula d'acollida. Les entrevistes de docents i exalumnes comptaven amb diferents blocs: professorat, grups d'alumnes, materials, recursos, horaris, etc., així que a partir d'aquí es van establir unes temàtiques que es van poder aplicar a les entrevistes dels LIC i del personal del Departament especialitzat en alumnat nouvingut. D'aquesta recollida es va treure un agrupament de temes que van servir per definir de quins aspectes preguntats s'havia obtingut una resposta sòlida i contundent i quins altres havien quedat més a mig camí. En aquest punt es va aconseguir tenir tot el recull d'entrevistes marcades i subratllades amb colors diferents segons la temàtica de la resposta. Així, es va fer l'escrutini d'idees i, aquells temes més comuns i que es van repetir més vegades (amb regularitat recurrent) van ser els que es van mantenir per a l'anàlisi i, en canvi, aquells que es van mencionar poques vegades, es van descartar (Hernández Sampieri, 2014).

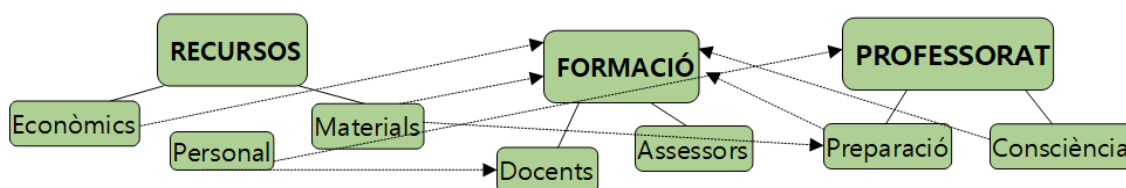
## ***Anàlisi de dades***

Segons Dorio et al. (2016) l'anàlisi de dades qualitatives consisteix a buscar temes comuns o agrupacions conceptuals en el conjunt de material recollit com a informació o dades d'investigació. Així, amb la recollida i primera selecció de temes rellevants feta es van analitzar les dades a través de la codificació axial. Es va escollir aquest sistema per aprofitar la primera codificació (oberta o de primer pla) que es va fer amb la selecció de temes abans esmentats. Així doncs, aquesta codificació de segon pla va consistir en agrupar categories en temes i identificar els assumptes centrals de l'objecte d'estudi (l'axis o eix). Posteriorment, es van establir relacions i interpretacions entre aquests per poder classificar les respostes dels entrevistats donant forma als resultats d'anàlisi del treball i a les qüestions de recerca inicials (Hernández Sampieri, 2014). Per exemple, sobre la categoria «recursos que el Departament destina a les aules d'acollida» per determinar si sobre aquest tema s'ha produït un canvi durant el temps que fa que les aules d'acollida estan en marxa a Catalunya, es va relacionar amb altres categories com «materials», «professorat» o «formació» i, un cop es van establir els vincles i lligams, es van remarcar les impressions més destacades i que podien aportar més rellevància i consistència a l'estudi. Així, el treball d'anàlisi es va completar per a totes categories i es van determinar els resultats qualitatius de les entrevistes que donen cos a la investigació i resposta a les preguntes de recerca inicials,



assenyalant els canvis que s'han desenvolupat al voltant del recurs educatiu que representen les aules d'acollida de Catalunya.

**Infografia 1.** Representació pròpia del mètode d'agrupació de categories i temes d'anàlisi



## Resultats de l'estudi

Els resultats d'aquest estudi es presenten des de quatre perspectives diferents: la del Departament d'Educació, la d'assessors LIC, la de docents i la d'exalumnes. A grans trets, tots han estat preguntats pels mateixos aspectes i, a continuació, es fa una selecció de les percepcions més rellevants d'aquests entrevistats.

### ***La veu del Departament<sup>19</sup>***

Amb aquesta entrevista s'ha extret informació al voltant de diferents àmbits: l'objectiu inicial, els recursos destinats, l'avaluació del recurs i la projecció de futur.

- L'objectiu inicial. Des de la creació de les aules d'acollida a Catalunya la línia de treball ha continuat igual que al principi garantint l'aprenentatge de la llengua catalana, promovent la cohesió i comunicació social i incloent l'acompanyament emocional als alumnes i famílies. «La filosofia és la mateixa tot i que ara ens hem hagut d'adaptar a la realitat d'alumnes de procedències molt diverses i canviants, tenim més de 160 nacionalitats al sistema educatiu» P. Mayans (comunicació personal, 3 març 2020). «És important que tothom assoleixi la corresponsabilitat tant en centres públics com en concertats i no fer centres guetitzats. Hem de treballar conjuntament» M.J. Sánchez (comunicació personal, 3 març 2020).

- Els recursos destinats. En aquest punt es comenten recursos econòmics (per dotació de personal), recursos de formació i recursos en forma de material. «Els mínims han estat atesos i s'han respectat els recursos. En situacions de crisi i retallades s'han reduït les dotacions» P. Mayans (comunicació personal, 3 març 2020). «S'ha mantingut que a partir de nou alumnes nous el centre tingui una dotació. Tot i que aquest criteri canvia en funció d'altres elements com l'entorn, l'oferta educativa i el pressupost en educació» M.J. Sánchez (comunicació personal, 3 març 2020). Pel que fa a la formació, cada any se n'ha fet i se'n continua fent. Hi ha una part positiva que recau en el fet que, en general, el professorat ja té més experiència, més coneixements i més consciència. D'altra banda, el punt negatiu està en la inestabilitat del professorat. «Quan s'ha de crear una aula d'acollida a mitjan curs pot passar que el tutor no

<sup>19</sup> Entrevista amb Pere Mayans i M. José Sánchez, representants del Servei de Suports i Recursos Lingüístics.

estigui format, o sigui un interí o substitut, aquestes necessitats no es poden atendre igual que al començament de curs» P. Mayans (comunicació personal, 3 març 2020). De fet, hi ha recursos per a docents que actualment ja no es donen perquè ja es van donar al principi i hi ha molt material a la xarxa. «La llàstima és que hi ha materials que han quedat obsolets (mostra uns CD amb contes en català-amazic que no es poden fer servir actualment). És un material molt ben pensat i ja no s'ha tornat a editar» P. Mayans (comunicació personal, 3 març 2020).

- L'avaluació del recurs. Amb la creació, el 2016, del Registre d'Alumnes de Catalunya (RALC)<sup>20</sup> el Departament pot seguir la trajectòria educativa dels alumnes. «S'ha millorat pel que fa a la gestió de les dades. Al començament es tenien en compte les dades objectives dels alumnes de nova incorporació declarades pels centres i per la Inspecció. Ara treballem amb dades del mateix sistema educatiu i el marge d'error és menor. Si les dades indiquen el fracàs d'aquests alumnes, s'ha de mirar d'arreglar l'aula d'acollida i el pas a l'ordinària» M.J. Sánchez (comunicació personal, 3 març 2020). «El retorn centre per centre no el fem, el que volem és tenir una idea global. Si detectem aspectes que no funcionen o que es podrien millorar són els assessors LIC i la Inspecció els encarregats de vetllar perquè l'organització de l'aula sigui adient, els horaris, els aprenentatges i seguir una línia d'actuació» P. Mayans (comunicació personal, 3 març 2020).

- La projecció de futur. El funcionament de l'aula d'acollida requereix una bona coordinació amb la resta del centre i potenciar així una escola integradora. «Els principis de l'aula d'acollida funcionen però és necessària una convivència i coordinació amb la resta del centre. El repte és vincular la formació segons les necessitats de cada centre. A més, hi ha personal molt experimentat però a punt de jubilar-se, la formació i el canvi de mentalitat ha d'arribar a tothom» M.J. Sánchez (comunicació personal, 3 març 2020).

### ***La veu dels assessors LIC<sup>21</sup>***

Les preguntes han anat enfocades a profunditzar sobre els punts d'actuació en referència a l'alumnat nouvingut i destacar els canvis que hi ha hagut en la tasca professional.

- El professorat. Aquesta categoria es basa en dos aspectes: l'actitud i l'experiència del professorat a càrrec de l'aula d'acollida. D'una banda, «per molts docents, l'aula d'acollida era com una aula externa; no la veien com un recurs de centre. Actualment això no passa, estem a una fase més empàtica» (A.3). Fins i tot l'A.6 explica que a un docent que li van donar l'aula d'acollida, un company li va dir: «t'acompanyo en el sentiment». Altres comenten que es poden trobar claustrats més o menys implicats segons la iniciativa dels equips directius, que són qui ha de vetllar per aconseguir un centre acollidor (A.5). D'altra banda, s'ha de considerar el canvi

<sup>20</sup> Més informació a: [http://ensenyament.gencat.cat/web/.content/home/arees-actuacio/centres-serveis-educatius/centres/registre-alumne/Creacio\\_Registre\\_Alumnes\\_-\\_Catalunya\\_RALC.pdf](http://ensenyament.gencat.cat/web/.content/home/arees-actuacio/centres-serveis-educatius/centres/registre-alumne/Creacio_Registre_Alumnes_-_Catalunya_RALC.pdf)

<sup>21</sup> Per identificar les declaracions es citarà els assessors amb A. i el seu número: A.1, A.2, A.3, etc.

constant de tutors d'aula d'acollida, ja que en alguns casos «s'estan adjudicant places a substituïts sense experiència» (A.2).

- La formació. Aquest punt tracta la formació que reben els docents i els mateixos LIC. En tots dos casos els assessors confirmen que es manté la formació professional tot i que s'ha reduït amb els anys. Si bé la primera fornada d'assessors LIC va rebre una formació molt variada i de molta qualitat, més tard ja no se'n va oferir tanta. «En el moment de la meua incorporació a l'equip LIC, fa ara uns 10 anys, no vaig rebre cap formació inicial» (A.2). Normalment aquesta formació es destina als tutors d'aula d'acollida i, «malauradament, no tot el professorat, té la formació, eines i estratègies, per treballar amb aquest perfil d'alumnat» (A.4). Com comenta l'A.5 «Si disposéssim de més temps, aniria bé que les formacions no fossin només un tast sinó que servissin per aprofundir en allò que després hem d'acabar fent als centres». Des de fa uns anys s'està treballant en formació per a fer un millor seguiment als alumnes que no van a l'aula d'acollida i encara necessiten recursos per poder seguir el currículum ordinari i adquirir un bon nivell de competència lingüística (A.1).

- Els recursos. La dotació de recursos fa referència tant a personal com a material. En general els assessors estan d'acord en el fet que els recursos han disminuït. «És cert, que no tenim el tant per cent d'alumnes nouvinguts tan elevat com a l'inici però hi ha hagut retallada de recursos i ens en calen més per a poder fer una integració adequada i com més curta, millor» (A.4). «Ara el recurs és únicament personal, el material l'ha de comprar o preparar el centre i tutors d'aula d'acollida perquè ja no està actualitzat i ordinadors ja no se'n donen» (A.6). En aquesta línia l'A.5 exposa que «actualment tenim més eines digitals però encara fem servir materials que són del 2004, aniria bé que s'actualitzessin (tenir proves noves per a l'avaluació, tenir una programació competencial de l'aula d'acollida, etc.)». L'A.3 explica que «la retallada de recursos es va fer més notòria a partir de l'any 2010 quan es van reduir les plantilles d'equip LIC».

- Evolució de tasques. La feina del personal LIC ha canviat en aquests 15 anys d'existència de les aules d'acollida a Catalunya. «Els primers anys, el pes de l'assessorament al centre i l'acompanyament continuat al llarg del curs, era molt més que l'actual, ara hi ha més funcions i projectes d'entorn i hem de dedicar menys hores a les aules» (A.2). «També cal dir que actualment la majoria de centres que porten anys amb aula d'acollida ja no tenen les necessitats del principi. A banda, assessorem puntualment també a aquells centres que tot i no tenir aula d'acollida tenen alumnat nouvingut» (A.3). Finalment, tal com apunta l'A.7, «a més ara s'ha ampliat la mirada cap a l'atenció a l'aula ordinària mitjançant el suport lingüístic i social».

- Avaluació. Des de la creació inicial s'ha dut a terme una avaluació del recurs. El cert és que «abans es feia un estudi en profunditat amb els LIC, els professors i la Inspecció i ara es fa a través del RALC que és un aplicatiu que envia les dades al Departament» (A.3). En aquesta línia l'A.6 afegeix que «amb els TAE la Inspecció estava molt més implicada en l'avaluació i ara amb

les aules d'acollida ja no hi juga un paper tan fort». A més, aquesta assessora comenta que les proves d'avaluació que es fan als alumnes d'aula d'acollida no han canviat des de l'inici i estan antiquades. Per exemple, els dibuixos són d'aparells electrònics que ja no s'utilitzen com els *discmans* o els *walkmans*.

- Altres. Hi ha altres percepcions d'assessors que s'han copsat amb l'anàlisi de dades i que mostren canvis en el funcionament de l'aula d'acollida. Per exemple, la procedència més variada dels alumnes, el nombre d'alumnat nouvingut o els criteris per crear dotacions. «Per a fer la selecció de centres que hauran de tenir el recurs només es contempla l'alumnat arribat a partir del mes de gener i, l'alumnat arribat durant el primer trimestre del curs no entra en aquest recompte. Per tant, el nombre real de nouvinguts que té un centre educatiu, sol ser superior al que entra en l'estudi de necessitats» (A.2). Així l'A.7 afirma que hi ha canvis en les ràtios d'alumnat nouvingut i cada any s'incrementa el mínim requerit per obtenir la dotació. Per altra banda s'ha notat un descens en la implicació i les ganes per preparar activitats. «Abans hi havia una partida econòmica específica per promoure un treball d'interacció entre aules d'acollida amb trobades i, a poc a poc, ha anat desapareixent» (A.6).

### ***La veu dels docents***<sup>22</sup>

Aquest recull mostra les percepcions de l'aula d'acollida segons els professionals que han treballat directament als centres. Cal destacar que la majoria posen en relleu que estar al capdavant d'una aula d'acollida ha estat una de les experiències més gratificants que han viscut en l'àmbit educatiu i avalen el model construït pel Departament d'Educació. Tot i això, les seves respostes denoten canvis en la trajectòria del recurs.

- Planificació inicial. El D.8 creu que es van pensar bé però que es van aplicar molt de pressa. «D'entrada se'n volien crear unes 50 i fer-ne un seguiment per valorar la seva eficàcia. Els criteris polítics de fer el màxim de cara a la galeria van impulsar crear-ne 600 de cop; la qual cosa va impossibilitar un seguiment rigorós. I, com és lògic, uns centres les van aprofitar molt bé i d'altres van incloure tots els nouvinguts allí durant moltes hores setmanals». En aquesta línia altres docents destaquen que aquesta ràpida aplicació va fomentar la segregació a alguns centres. «Van haver-hi moltes aules d'acollida, però es van concretar en uns centres determinats, el repartiment d'alumnes era molt desigual. A La Plana es van veure molt desbordats» (D.5). Actualment i com considera la D.3 és positiu que hi hagi aules d'acollida a diversos instituts de la zona perquè així hi ha una integració més bona.

- Diferències amb els TAE. Els dos recursos es distingeixen per la ubicació i per les hores de treball. «L'avantatge de treballar així era que a l'hora de fer l'horari no ens havíem d'adaptar a un marc horari extern, com va passar després amb les aules d'acollida que ja no permetien treballar

---

<sup>22</sup> Per identificar les declaracions es citarà els docents amb D. i el seu número: D.1, D.2, D.3, etc.

tot el matí amb el mateix grup d'alumnes» (D.1). Seguint aquest fil el D.6 comenta que «l'evolució és bona però els nivells de coneixement de llengua que s'assolien als TAE, en general, no s'assoleixen a l'aula d'acollida, si més no en el mateix temps, que als TAE». Pel que fa a la ubicació la diferència és que amb l'aula d'acollida el suport es fa al mateix centre. «Aquest fet és clau perquè l'alumne se senti part del centre i del grup» (D.6). Un canvi que responia a les circumstàncies del moment, ja que com comenta el D.10 «tot va canviar amb l'arribada de molta població immigrada. S'havia d'adaptar a la situació real i, perquè estiguessin més ben atesos, es va optar per disposar d'espais en més centres i canviar de TAE a aula d'acollida».

- Materials. Des de l'inici es van crear materials per treballar a l'aula d'acollida. «A mesura que la tecnologia ha anat avançant, els recursos informàtics han pres molt protagonisme. De tota manera, sempre vam disposar d'un material excel·lent amb l'assessorament del personal LIC, que contínuament ens presentava què s'estava fent dins el món editorial» (D.7). Com comenta la D.9 «es van començar a crear nous materials per ensenyar una segona llengua, en anglès ja existien, però en català no. Al principi tot era nou i es va crear una web que es deia *Aula d'acollida* on es penjaven materials, però es va treure perquè deien que era il·legal». Malgrat tot, alguns docents comparteixen que «recentment no s'ha editat tant material i els que hi havia han quedat antiquats. Caldrà renovar-los i modernitzar-los, sobretot, fer les imatges més atractives» (D.5).

- Professorat. En general, els docents consideren que la resta de professorat ara és més conscient i integrador amb els alumnes nous, però als inicis era diferent. «Molts professors no entien que hi hagués una aula d'acollida; com s'organitzaria, com s'ho farien els alumnes nous a l'aula ordinària, a poc a poc, la situació va millorar i el recurs va quedar integrat al centre» (D.2). La D.4. confirma que «en el moment que apareix l'aula d'acollida la majoria de professors et traspassen el que en diuen "el problema" quan és una realitat». Per altra banda, entorn del professorat sorgeixen altres consideracions. El D.8, la D.5 i el D.10 exposen que la direcció és qui ha de creure en el funcionament de l'aula d'acollida i fer-se responsable de la correcta atenció a l'alumnat nou, ja que a un grup ordinari no s'arriba a tothom. La qüestió continua amb relació a l'especialitat d'aquest professorat. La D.1 diu que «es va produir un canvi de política, ja que els professors del TAE havien de ser professors de llengua catalana i més tard, amb les aules d'acollida, es va considerar que no era imprescindible que fossin d'aquesta especialitat». El D.7 també apunta aquesta formació del professorat que es requeria pels TAE i diu que «sovint tenia la sensació que l'aula d'acollida era, per algunes direccions, el cul de sac on els professors que els faltaven hores hi anaven a parar». En aquest sentit la D.9 conclou que «actualment, el que passa en alguns centres és que les aules d'acollida les porten els psicopedagogs i això fa que es confongui la feina del tutor i la del psicopedagog».

- Recursos. La majoria dels docents consideren que al començament els recursos van ser bons però que amb el temps han minvat, sobretot amb les retallades el 2010. «Des de la meua experiència, en aquell moment no eren suficients els recursos, havíem de comptar amb la bona

voluntat dels companys i, sobretot, amb el suport de l'equip directiu, però no de les ajudes externes» (D.4).

- Avaluació. En general, els docents se senten més formats i orientats per fer plans individuals (PI) dels alumnes. Per contra, com apunta el D.6 «fruit de les retallades, hi ha poc control i supervisió per part de l'administració sobre el recurs. A tall d'exemple, amb les retallades desapareixen gran part dels LIC i, per tant, cada centre fa el que vol i el que pot sense una consigna comuna i, a partir d'aquí, en funció de la dotació econòmica, de la conjuntura social, de si la direcció dels instituts entén l'aula d'acollida com un bolet o com una classe més, surt el que surt».

- Formació. Els docents afirmen haver rebut formació tot i que creuen que s'hauria de fer extensiva a tot el professorat. El D.8 comenta que n'hi hauria d'haver més i augmentar-la a tothom que es dedica a l'ensenyament. «En el meu temps només els tutors de l'aula d'acollida tenien orientació i seguiment sobre aquest recurs» (D.2). I, la visió del D.6 és que «les formacions que he patit aquests darrers anys, la darrera al curs 2018-2019, són molt fluixes i, excepte quan es comparteixen experiències, una pèrdua de temps».

- Expressió oral i excursions. Alguns docents han destacat que troben a faltar iniciatives per fomentar l'ús oral de la llengua i el contacte amb la realitat que aquesta aporta. «Estaria molt bé agafar els ànims del principi i que tornessin a sortir projectes com el *Voltem pel món*<sup>23</sup> o l'*Espurna*<sup>24</sup> per fer intercanvis. Els hi agradava molt perquè es trobaven amb alumnes d'altres llocs, eren molt engrescadors i tenien suport econòmic» (D.9). «En l'època del TAE recordo que fèiem una sortida setmanal durant tot el curs, en trèiem molt de les sortides, tant per conèixer l'entorn com per practicar la llengua en situacions reals i cohesionar el grup d'alumnes. Fins i tot, quan vam ser dos TAE a Manresa fèiem sortides conjuntes. El millor material és el que et proporciona la realitat de l'entorn. Amb l'aula d'acollida ja no ho vam poder fer tant, això» (D.1).

- Consideracions pel futur. Malgrat que tots els docents estan d'acord en el fet que és un recurs educatiu ben plantejat proposen aspectes a millorar. Per exemple, la D.1 diu que «encara que en un centre tingui pocs alumnes nouvinguts, és important que hi hagi un tutor d'aula d'acollida disponible totes les hores». El D.2 fa referència a una reducció de ràtio i a un millor repartiment dels alumnes entre els centres públics, concertats i privats. En aquest sentit, la D.3 exposa que «moltes vegades la pràctica i la normativa no van de la mà: aules d'acollida molt plenes, alumnes d'aula d'acollida que surten abans d'hora per donar pas a un altre de nou...».

### **La veu dels exalumnes<sup>25</sup>**

En general les respostes dels exalumnes determinen que el record que tenen de l'aula d'acollida és molt positiu. Tots declaren haver rebut un aprenentatge personalitzat, ja que els grups no superaven les deu persones i, gairebé sempre, eren del mateix curs o de dos cursos barrejats.

<sup>23</sup> Per a més informació vegeu: <http://xtec.gencat.cat/ca/recursos/projxarxa/voltempelmon/>

<sup>24</sup> Per a més informació vegeu: [http://www.xtec.cat/~mcunille/alguns%20projectes/recursos\\_projecte\\_espurna.html](http://www.xtec.cat/~mcunille/alguns%20projectes/recursos_projecte_espurna.html)

<sup>25</sup> Per identificar les declaracions es citarà els exalumnes amb E. i el seu número: E.1, E.2, E.3, etc.

També diuen que els professors els adaptaven els continguts i els ajudaven a resoldre dubtes d'altres matèries. L'E.4 creu que anar a l'aula d'acollida «m'ha ajudat a diferenciar entre la llengua catalana i castellana. És a dir, quan aprens dues llengües al mateix temps costa molt diferenciar una de l'altra, i així he pogut concentrar-me en una llengua separada de l'altra». Un altre aspecte que destaquen és que sense aquest recurs la seva integració al centre hauria estat més complicada. «Suposo que m'hauria trobat amb molts obstacles per poder socialitzar i aprendre la llengua» (E.6). A més de la llengua, la integració i el funcionament del centre, també afirmen que els ha servit per «conèixer les festes i les tradicions d'aquí, perquè moltes vegades la matèria era bastant relacionada amb la cultura. També fèiem sortides i excursions per la ciutat, per poder conèixer l'entorn» (E.3). Molts esmenten que els primers amics els van fer a l'aula d'acollida i que els va servir per créixer i agafar confiança. «Amb aquest recurs vaig poder aprendre les primeres paraules, almenys per explicar-li al metge el què em passava o justificar una falta a classe» (E.7). Pel que fa als materials la majoria expliquen que eren molt variats i l'E.5 comenta que «recordo fer xerrades amb la professora, escoltàvem cançons populars en català, fèiem jocs a l'ordinador, ens donaven dossiers de diferents temàtiques i jugàvem a l'oca i al parxís amb dibuixos i fent reptes». De l'avaluació a l'aula d'acollida, l'E.1 i l'E.2 remarquen que repetien molt les activitats comparant els resultats i que hi havia moltes preguntes orals. Per acabar, exposar que dues exalumnes han comentat punts de millora. «Crec que l'aula d'acollida hauria de reforçar i insistir més perquè els alumnes continuessin motivats per millorar el nivell de català perquè, a vegades, quan ja tens un nivell bàsic he vist companys que han perdut l'interès» (E.3). En aquesta línia segueix l'E.4 que, partint de la base d'una experiència de pràctiques, comenta que «antigament, vaig veure més implicació en el nostre aprenentatge mentre que ara, els nens arriben a classe i estan tres hores o més sense fer res, a més les professores parlaven en castellà. Quan jo anava a l'aula d'acollida, sempre estàvem treballant i cada dia apreníem alguna cosa nova; la professora sempre ens parlava en català, mai canviava de llengua. Si no enteníem alguna cosa, ho intentava explicar d'un altra manera; personalment ho agraeixo».

## **Discussió dels resultats**

Amb els resultats d'aquest estudi es pot determinar que, des de la creació de les aules d'acollida a Catalunya, aquestes han experimentat canvis a diferents nivells. Amb les dades recollides es dona resposta a les preguntes de recerca plantejades en relació amb quins han estat els canvis i l'evolució desenvolupats a les aules d'acollida.

En primer lloc, l'increment d'alumnat estranger a Catalunya a finals dels anys 90, com es veu a la gràfica 2<sup>26</sup>. Aquesta tendència va ser un dels desencadenants claus per a propiciar la creació de les aules d'acollida. Els TAE, el sistema anterior d'atenció a aquest alumnat, van quedar molt saturats per aquest augment d'alumnat i es va decidir descentralitzar aquest recurs i ubicar-lo a

---

<sup>26</sup> Alumnat nouvingut al sistema educatiu català (gràfica 2). Vegeu pàgina 5 d'aquest treball.

més centres. És així com s'arriba a les aules d'acollida que, tal com s'ha pogut extreure dels resultats, mantenen la definició inicial plantejada al Pla LIC (2009): una doble eina que serveix als alumnes nouvinguts per aprendre la llengua catalana i els fa d'enllaç integrador al centre i la societat. Si bé aquesta definició no és igual a les versions del 2004 i del 2009 del Pla LIC, cosa que els entrevistats han remarcat com a canvi. Ho explica el D.8 «El Departament ha anat concretant criteris: nombre màxim d'hores setmanals, nombre d'alumnat a l'aula d'acollida, quin perfil de noi o noia s'hi podia incloure, per exemple».

Aquestes precisions de criteris queden paleses en les diferents versions i mostren com, a poc a poc, s'ha anat acotant més el que s'esperava d'aquest recurs educatiu, fent-lo evolucionar. Aquest fet també mostra un canvi en la tendència formativa: la formació va ser molt extensa al principi i, amb els anys, s'ha anat reduint. El canvi és, sobretot, enfocat a formar els docents al voltant del suport que ha de rebre l'alumne quan deixa l'aula d'acollida. El professorat és més conscient, està més preparat i, malgrat que hi continua havent ganes de treballar, l'expectació per aquest projecte, no és la mateixa que al principi. La concreció del recurs per part del Departament, adaptant-se a les noves realitats socials i educatives, ha fet que s'ampliïn les tasques dels assessors LIC i que la feina d'orientació pels docents ja no tingui tanta rellevància en el seu horari com en tenia a l'inici. Així doncs, en relació amb l'àmbit d'actuació i la formació, es percep una transformació enfocada cap a l'entorn i cap a l'atenció a l'aula ordinària, de manera que el recurs està evolucionant per millorar aspectes que estaven menys treballats.

D'altra banda, aquesta evolució no és visible quan es parla de materials o de metodologies. Els resultats mostren que de materials n'hi ha molts i variats però es considera que la majoria han quedat antiquats perquè cada vegada se n'editen menys de nous. En aquesta línia s'extreu dels entrevistats que la metodologia instaurada al principi es preocupava per ser propera a la realitat, com recomanen els documents per a l'organització i gestió de centres en relació amb l'alumnat nouvingut. Així, al principi es feien trobades a l'exterior amb altres centres i es desenvolupaven més projectes d'interacció amb l'entorn, les quals ara no són tan freqüents o, fins i tot, han desaparegut. Val a dir que alguns docents i assessors destaquen que amb els TAE aquestes sortides es realitzaven molt més sovint del que es duen a terme actualment amb les aules d'acollida. Per tant, la progressió del recurs en aquests aspectes més aviat ha estat una regressió, ja que no hi ha tants materials actuals com al principi i la llengua oral no es practica tant com abans en situacions quotidianes.

Valorant els resultats entorn de l'avaluació del recurs sembla que es compleix el seguiment mitjançant les proves i enquestes tal com demana el Departament al Pla LIC (2009) però, els assessors expliquen que aquests exàmens estan, també, antiquats i que no s'han modificat des de la seva creació. La part positiva és que en aquest punt sí que s'ha evolucionat, concretament,



amb la creació el 2016 del sistema de recollida de dades mitjançant el RALC i, pel que fa als docents, es veuen més formats per preparar els PI adaptats als seus alumnes.

Per últim, es constata un canvi respecte el perfil del professorat. Els docents insisteixen que amb els TAE hi havia més rigor i cura per aconseguir que el responsable fos un especialista en llengua i, amb les aules d'acollida, sovint són els psicopedagogs els qui estan al capdavant. A més, la sensació general dels entrevistats és que les places de tutors d'aula d'acollida s'assignen als últims d'arribar o es creen amb les hores que els falten a alguns docents per completar la jornada. Amb tot, es pot generalitzar, en veu dels entrevistats, que el que ha generat part d'aquests canvis i ha frenat l'evolució del recurs en algunes de les seves vessants, ha estat la manca de recursos destinats. Amb menys pressupost, amb menys dotacions i amb menys personal d'assessorament, les aules d'acollida segueixen tirant endavant però amb certes dificultats. Ho exposa, clarament, el D.10 «la manca de recursos i les retallades han fet, i fan, molt de mal sempre i particularment en l'actualitat».

Dels resultats també s'extreuen idees, propostes i línies de treball per al futur. Una de les millores suggerides pels assessors és promoure el «Suport Lingüístic i Social<sup>27</sup>», és a dir, donar orientacions per a la supervisió i l'ajuda quan els alumnes ja han passat a l'aula ordinària. En aquest sentit l'A.3 comenta que «el 2019-2020 s'ha fet un curs pilot telemàtic sobre estratègies de suport a l'alumnat nouvingut en totes les àrees i matèries. La idea seria que es pogués mantenir aquest curs i convertir-lo en formació de centre. Fa anys que des dels Equips LIC estem picant pedra perquè el model Aula d'Acollida vagi connectat al model Suport lingüístic i social». Aquest nou replantejament, segons explica l'A.1 «és un canvi de mirada d'estratègies i metodologies de treball per ajudar a l'alumnat que ja ha deixat d'anar a l'aula d'acollida o bé aquells que han nascut aquí però no segueixen el currículum del seu curs. Hem vist que necessiten un suport més personalitzat». Generalment, tots els entrevistats coincideixen en un punt de millora: cal que tot el centre sigui partícip de l'acollida dels nouvinguts i cal més formació per construir una escola inclusiva real. L'A.5 ho té clar «L'alumnat nouvingut no només s'ha d'integrar a les aules d'acollida (aquesta és la part més fàcil) sinó que s'ha d'integrar al centre i a l'entorn. Tot això ha de recaure en el tutor de l'aula d'acollida? Jo diria que no. Per aconseguir-ho calen mans, cal coordinació i entre tots ho podem fer». Per tancar les propostes, l'A.6 comenta que «seria molt bo que hi hagués un estudi per veure el trajecte dels alumnes més enllà de la seva formació obligatòria i fer la traçabilitat de tots els espais cap a on van aquests alumnes. Es podria treballar a través dels plans d'entorn».

Havent recopilat totes les informacions dels resultats s'esbossen unes línies de treball amb la intenció de millorar el sistema d'atenció a l'alumnat nouvingut.

---

<sup>27</sup> Per a més informació vegeu l'enllaç següent: <http://xtec.gencat.cat/ca/projectes/alumnat-origen-estranger/suport-linguistic-social/sobre-sls/>

1) És convenient formar els claustres per aconseguir una noció col·lectiva de responsabilitat entorn dels estudiants d'incorporació tardana. A més d'aquesta concepció comuna cal potenciar un suport més enllà de l'aula d'acollida i que tingui en compte la llengua també en les àrees no lingüístiques. És important dotar de tècniques i recursos tot el professorat perquè pugui adaptar-se a les necessitats dels alumnes nouvinguts.

2) Per fer més ràpid i efectiu el pas a l'aula ordinària estaria bé establir perfils o entrevistes com a requisit per poder aconseguir una plaça com a tutor d'aula d'acollida i generar una plantilla més estable. Si tots els alumnes poden tenir una primera base de llengua sòlida i ben construïda el camí cap al nivell dels seus companys serà més planer i agradable per a ell i per al docent del grup classe.

3) Potenciar la llengua oral és bàsic en un enfocament comunicatiu i competencial com l'actual. Recuperar les trobades i el treball fora de l'aula i amb l'entorn és un dels materials, recursos i orientacions més vàlides que es poden fer servir amb l'alumnat nouvingut.

Durant el procediment de realització d'aquesta investigació, el nostre territori, i també la resta del món, s'ha vist afectat per una pandèmia sanitària que ha tingut conseqüències en molts i diversos nivells i camps professionals. En concret, la part d'aquest treball que s'ha vist afectada ha estat el procés de selecció d'informació. La idea inicial era fer totes les entrevistes de manera presencial i, a més, s'havia concretat un dia i lloc per realitzar un grup de discussió. Amb aquesta tècnica qualitativa de recull de dades es pretenia copsar en una única jornada les opinions de diversos professionals i recopilar gran part de les dades necessàries per a l'anàlisi (Dorio et al., 2016). Així mateix es volia fer un altre grup de discussió amb exalumnes i, un tercer, amb els assessors LIC. Un cop enllestit l'anàlisi de resultats, es considera que els grups de discussió haguessin estat molt útils per detallar millor els canvis de les aules d'acollida, ja que en alguns casos l'entrevista per videotrucada es va fer amb més d'una persona i entre totes alimentaven els seus records i aconseguien perfilar millor l'evolució d'aquest recurs educatiu. Per últim, cal esmentar que es va preparar una enquesta en línia destinada als centres amb aula d'acollida per a analitzar com s'organitza actualment aquest recurs però, aquesta part de la investigació, es va aturar, ja que amb el tancament dels centres educatius, es va creure convenient no demanar feina extra als equips directius.

## **Conclusions**

Al llarg d'aquest treball final de màster s'han mostrat models, plans i programes, que van sorgir durant la dècada del 1980 a Catalunya, per atendre la diversitat als centres educatius. S'entén que es parla d'una diversitat centrada en alumnes d'incorporació tardana a l'ensenyament amb desconeixement de la llengua catalana. Des de fa més de tres dècades, el sistema educatiu català ha posat esforços per considerar, acollir i atendre els joves nouvinguts a través de

diversos programes i projectes de treball (Compensatòria, Tallers de Llengua, TAE...), culminant amb la creació de les actuals aules d'acollida. És aquí on es centra la investigació, que busca determinar els canvis i l'evolució que s'han produït a l'entorn d'aquest recurs educatiu, quinze anys després de la seva posada en marxa.

Principalment, el canvi més important que destaca el treball és la disminució de recursos de tot tipus que han patit les aules d'acollida al llarg dels anys. Durant el curs 2004-2005, quan es van implantar a Catalunya, els recursos i la motivació per atendre els alumnes nous per part del Departament, el govern i els docents va ser de tal magnitud que semblava complicat de mantenir amb els anys. I, efectivament, curs rere curs, les partides econòmiques i la formació s'han reduït i molts materials que s'oferien, fins i tot, s'han deixat d'editar. A més, s'han eliminat activitats i projectes fora del recinte dels centres i en col·laboració amb altres entitats, que facilitaven l'aprenentatge de llengua oral i la integració a la societat i cultura catalanes. També, la disminució de les partides econòmiques es tradueix en un nombre inferior de dotació d'aules per a un mateix o superior nombre d'alumnes, i alhora comporta que els docents que se n'encarreguen no estiguin específicament formats per a aquesta funció.

D'altra banda, la gestió de les dades acadèmiques dels alumnes ha millorat respecte de l'inici. La creació del RALC ha permès obtenir de manera senzilla i directa l'informe acadèmic de tots els alumnes del sistema educatiu català (públic, concertat i privat). D'aquesta manera s'aconsegueix tenir un control rigorós sobre l'avaluació dels alumnes, ja que qualsevol centre està obligat a deixar constància de les notes i altres informacions rellevants de la trajectòria formativa dels seus estudiants. Amb aquesta innovació, des del Departament d'Educació es pot fer un seguiment dels alumnes d'aula d'acollida i estudiar el seu progrés educatiu per analitzar el funcionament general del recurs. A més, la formació i assessorament destinat al professorat per a adaptar continguts i generar una estructura d'aprenentatge-avaluació amb els PI ha estat molt útil i la sensació de «molèstia» a l'aula per tenir alumnes nous ja no és tan generalitzada. Així mateix, ha crescut la consciència, comprensió i sensibilitat cap al dol migratori personal d'aquest alumnat.

Finalment, aquesta investigació sobre l'impacte del recurs d'aula d'acollida a Catalunya vol subratllar la funció essencial d'acollida, integració, aprenentatge i cohesió social i cultural que aquesta eina educativa representa per al conjunt de la societat. L'aula d'acollida pot rebre alumnes en qualsevol moment del curs, cosa que la fa canviant, flexible i diversa: uns adjectius que encaixen perfectament amb la definició que el psicòleg Zygmunt Bauman va utilitzar per a descriure la societat líquida global i moderna en la qual vivim. Per tant, es pot concloure que, a través del bon funcionament de l'aula d'acollida, s'ajuda els alumnes a ajustar-se i adaptar-se a la societat real. D'aquesta manera, es defensa que cal mantenir aquest recurs, potenciar-lo com a mecanisme de transició i fer-lo entendre a tot el professorat perquè pugui utilitzar mesures de suport que facin possible l'èxit acadèmic d'aquests alumnes; sempre tenint en compte la diversitat

en la competència lingüística d'aquests com un element clau a l'hora de plantejar les activitats d'ensenyament i d'aprenentatge. A més, si s'aconsegueixen aquests objectius, s'eviten possibles conflictes, per al centre i per a l'entorn, que es podrien desencadenar si els alumnes se sentissin desatesos. Només així podrem estar segurs d'estar ajudant a socialitzar aquests estudiants i preparant-los per a la societat real que ens envolta.

## Bibliografia

- Alegre, M. À., Benito, R., i González, S. (2008). *De l'aula d'acollida a l'aula ordinària: processos d'escolarització de l'alumnat estranger*. Recuperat de <https://www.fbofill.cat/sites/default/files/1566.pdf>
- Bertran, M., Gratacós, J., Quintana, A., Romaguera, T., i Vilaplana M. A. (2016). Deu anys de les aules d'acollida. Avaluació i reptes de futur. Inclusió, integració i aprenentatge de la llengua. *Perspectiva Escolar*, 386, 57-63. Recuperat de <https://www.rosasensat.org/revista/mirem-llegim-i-parlem-de-literatura/>
- Blaxter, L., Hughes, C., Tight, M. (2011). *Cómo se investiga* (1 ed.). Barcelona: Graó.
- Canal, I., Mayans, P., Perera, S., Serra, J. M., Sisqués, C., i Vila, I. (2007). Les aules d'acollida de l'educació primària i secundària obligatòria de Catalunya: un estudi comparatiu. *Catalan Review*, Vol. XXI, 351-377. Recuperat de <https://www.raco.cat/index.php/CatalanReview/article/view/310128/400141>
- Currius, M., i Vilà, C. (2004). L'avaluació de la competència oral i escrita dels alumnes dels tallers d'adaptació escolar i aprenentatges instrumentals bàsics (TAE). Dins A. Fargas, i T. Puntí (Coords.), *Actes del 3r Simposi sobre l'ensenyament del català a no catalanoparlants: conferències, ponències, comunicacions i conclusions* (CD-ROM. Comunicacions). Vic: Eumo Editorial.
- Departament d'Educació. (2004). *Pla per a la llengua i la cohesió social*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Recuperat de <http://www.xtec.cat/serveis/eap/e3900133/pdf/cohesio.pdf>
- Departament d'Educació. (2009). *Pla per a la llengua i la cohesió social. Educació i convivència intercultural. Annex I. Aules d'acollida*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Recuperat de [http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0055/7192e6a8-1bb3-4030-b7f8-562ecd7ff933/annex1\\_aules\\_nov\\_09.pdf](http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0055/7192e6a8-1bb3-4030-b7f8-562ecd7ff933/annex1_aules_nov_09.pdf)
- Departament d'Educació. (2019). *Documents per a l'organització i la gestió dels centres: Concreció i desenvolupament del currículum competencial i l'orientació educativa a l'ESO*. Recuperat de [https://serveiseducatiu.xtec.cat/bages/wp-content/uploads/usu776/2019/10/CUR\\_ESO.pdf](https://serveiseducatiu.xtec.cat/bages/wp-content/uploads/usu776/2019/10/CUR_ESO.pdf)
- Departament d'Educació. (2020). *Estadística de l'ensenyament*. Recuperat de <http://ensenyament.gencat.cat/ca/departament/estadistiques/estadistiques-ensenyament/cursos-anteriors/>
- Departament d'Educació. (2020). *XTEC - Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya*. Recuperat de <http://xtec.gencat.cat/ca/projectes/alumnat-origen-estranger/alumnatnou/avaluacio/>

- Dorio, I., Massot, I., i Sabariego, M. (2016). Capítol 11: Estratègies de recollida i anàlisi de la informació. Dins R. Bisquerra (Coord.), *Metodología de la investigación educativa* (pp. 321-358). Madrid: La Muralla.
- Espelt, L. (2007). L'aula d'acollida com a espai per a l'aprenentatge lingüístic: la perspectiva del professorat. *Sintagma*, 19, 73-87. Recuperat de <http://www.sintagma-online.udl.cat/imatges/pdf/2007e.pdf>
- Esteve, O., i González, M. (2016). Estratègies de transferència interlingüística en l'aprenentatge de llengües addicionals: un enfocament plurilingüe integrador. Dins M. Peñera (Coord.), *Ensenyar i aprendre llengües en un model educatiu plurilingüe: Metodologies i estratègies per al desenvolupament de projectes educatius i per a la pràctica docent* (pp. 13-34). Barcelona: Horsori Editorial.
- Eurydice (Education, Audiovisual and Culture Executive Agency) (2019). Integración del alumnado de procedencia migrante en los centros escolares europeos. Políticas y medidas nacionales. Recuperat de <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/39c05fd6-2446-11e9-8d04-01aa75ed71a1/language-es/format-PDF>
- Gomà, N., i Sánchez, I. (2005). *L'alumnat nouvingut i el català: una perspectiva transversal. L'adquisició de la llengua en l'alumnat de Primària i Secundària*. Recuperat de [https://www.plataforma-llengua.cat/media/assets/876/alumnat\\_nouvingut.pdf](https://www.plataforma-llengua.cat/media/assets/876/alumnat_nouvingut.pdf)
- Hernández Sampieri, R. (2014). *Metodología de la investigación*. (6 ed.). México: Mc Grow Hill Education.
- Huguet, A., i Janés, J. (2013). Escuela e inmigración. Una presentación de estudios sobre el desarrollo de habilidades lingüísticas y procesos de interdependencia entre lenguas. *Anales de psicología*, 29 (2), 393-403. Recuperat de [http://scielo.isciii.es/pdf/ap/v29n2/psico\\_evolutiva2.pdf](http://scielo.isciii.es/pdf/ap/v29n2/psico_evolutiva2.pdf)
- Huguet, A., Navarro, J.L., i Sansó, C. (2015). The evolution of language acquisition in immigrant students in Catalonia: the role of the home language. *Electronic Journal of Research in Educational Psychology*, 13(2), 409-430. Recuperat de [http://www.investigacion-psicopedagogica.com/revista/articulos/36/english/Art\\_36\\_955.pdf](http://www.investigacion-psicopedagogica.com/revista/articulos/36/english/Art_36_955.pdf)
- Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Recuperat de [www.idescat.cat](http://www.idescat.cat)
- Llevot, N. (2005). Del Programa d'Educació Compensatòria al nou Pla per a la Llengua i la Cohesió Social. *Papers: revista de sociologia*, 78, 197-214. doi:10.5565/rev/papers/v78n0.894
- Major, M. (2005). L'aula d'acollida una porta oberta a mil mons. *Perspectiva Escolar*, 297, 2-11. Recuperat de <https://www.rosasensat.org/revista/lacollida-a-lescola-i-a-linstitut/>

- Martin, C. (2002). *Anàlisi de les dificultats dels alumnes immigrants en l'aprenentatge del català i castellà a primària i primer cicle d'ESO: conseqüències metodològiques i propostes didàctiques*. Recuperat de <https://redined.mecd.gob.es/xmlui/handle/11162/16149>
- Mayans, P. (2018, juliol, 14). 40 anys d'història del Servei d'Ensenyament del Català [Entrada blog]. Recuperat de <https://blocs.mesvilaweb.cat/pmayans/?p=268505>
- Mayans, P., i Sánchez M.J. (2015, febrer, 10). Les aules d'acollida de secundària. Instruments d'avaluació i aproximació als resultats (2005-2014) [Entrada blog]. Recuperat de <https://blocs.mesvilaweb.cat/pmayans/?p=268170>
- Mayans, P., i Sánchez M.J. (2016). *L'acollida de l'alumnat de nacionalitat estrangera d'incorporació tardana als centres educatius d'ensenyament obligatori*. Recuperat de [https://blocs.mesvilaweb.cat/wp-content/uploads/sites/1984/2016/09/Acollida\\_Vic.pdf](https://blocs.mesvilaweb.cat/wp-content/uploads/sites/1984/2016/09/Acollida_Vic.pdf)
- Mayans, P. i Sánchez, M.J. (2018). Capítol 3: La acogida lingüística del alumnado de procedencia extranjera. Dins M. Peñera (Coord.), *Enseñar y aprender lenguas en un modelo educativo plurilingüe: Metodologías y estrategias para el desarrollo de proyectos educativos y para la práctica docente* (pp. 125-159). España: Horsori Editorial.
- Pardo, J. (2003). La intervenció del programa d'educació compensatòria als centres educatius de les comarques tarragonines. *Comunicació educativa: revista d'ensenyament de les comarques meridionals de Catalunya*, 16, 4-8. Recuperat de <https://revistes.urv.cat/index.php/comeduc/article/view/46/43>
- Pla LIC Xtec. Recuperat de: [http://www.xtec.cat/~cvilar/practiques\\_d98/html/m5/projecte/interficie/index.htm](http://www.xtec.cat/~cvilar/practiques_d98/html/m5/projecte/interficie/index.htm)
- Quintana, A. (2005) Un any d'aula d'acollida. *Perspectiva Escolar*, 297, 31-37. Recuperat de <https://www.rosasensat.org/revista/lacollida-a-lescola-i-a-linstitut/>
- Ros, E. (2005). L'aula d'acollida: benvinguda i pertinença, producció i creació. *Perspectiva Escolar*, 297, 12-19. Recuperat de: <https://www.rosasensat.org/revista/lacollida-a-lescola-i-a-linstitut/>
- Siqués, C. (2008). *Les aules d'acollida d'educació primària a Catalunya: descripció i avaluació dels resultats* (Tesi doctoral, Universitat de Girona, Catalunya). Recuperat de <https://www.tdx.cat/bitstream/handle/10803/8009/tcsj.pdf?sequence=4&isAllowed=y>
- Vila, I. (2011). Balanç de la política lingüística a l'educació escolar dels governs de Catalunya (2004-2011). *Societat Catalana* 2011, 295-323. Recuperat de <https://publicacions.iec.cat/repository/pdf/00000179%5C00000015.pdf>
- Vila, I., i Siqués, C. (2009). Les aules d'acollida. *Guix*, 351, 9-11. Recuperat de <https://dugi-doc.udg.edu/bitstream/handle/10256/10563/aules-acollida.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

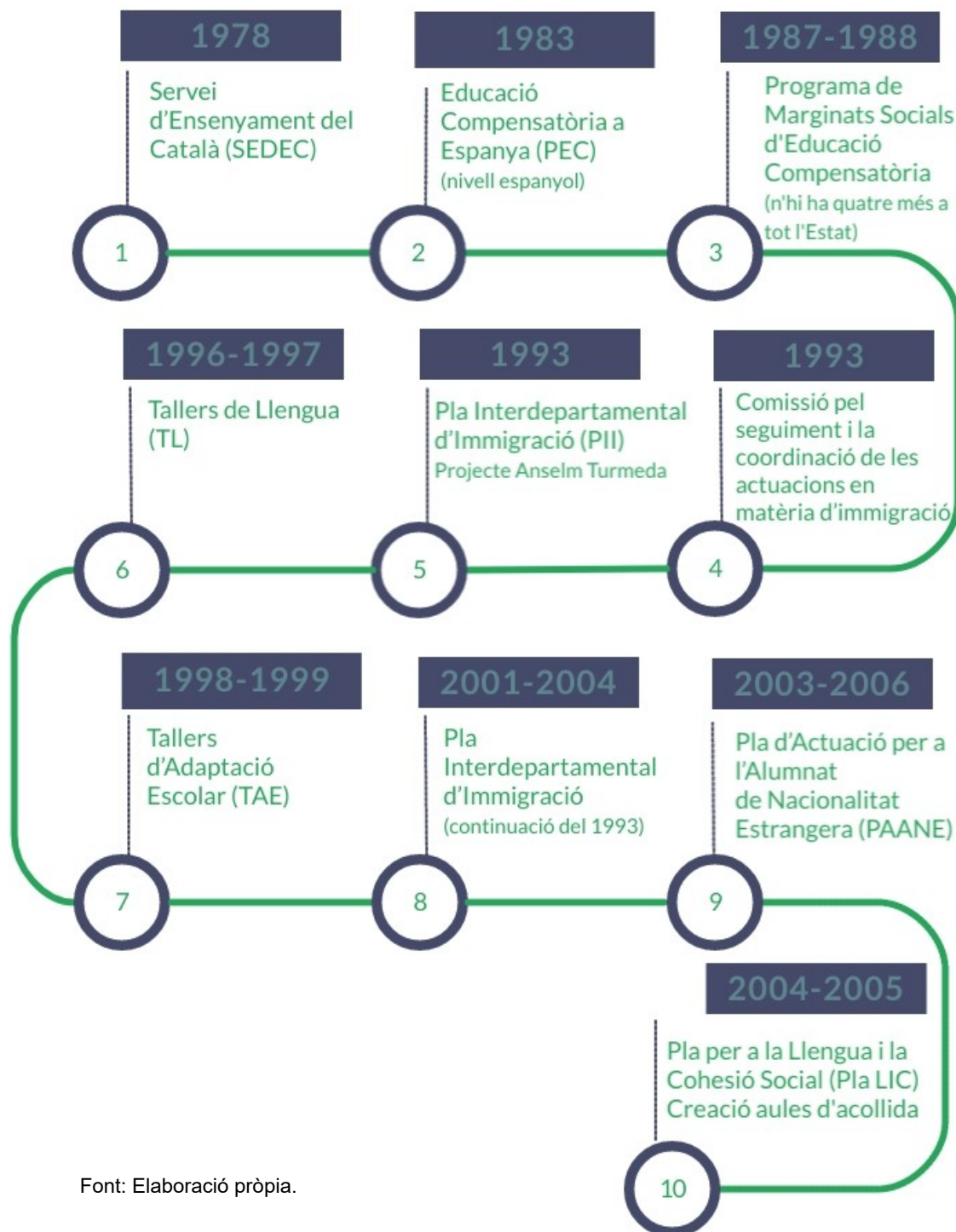
# **Annexos**



## Annex I

### Cronologia amb tots els plans i programes previs a les aules d'acollida

# Cronologia dels antecedents de l'aula d'acollida a Catalunya



Font: Elaboració pròpia.

## Annex II

### Guió d'entrevista per als tècnics del Departament d'Educació

En les últimes dècades del segle XX les aules d'escoles i instituts de Catalunya van experimentar l'arribada de milers d'alumnes nouvinguts. Per gestionar una millor acollida d'aquests nous estudiants i reforçar l'aprenentatge del català es van desenvolupar un seguit de mesures i espais educatius com, per exemple, els Tallers d'Adaptació Escolar (TAE). Durant el curs 2004-2005 Catalunya va viure l'arribada de més de 8.000 alumnes d'origen estranger. És en aquest context que es creen les aules d'acollida. L'objectiu d'aquest TFM és descobrir com han evolucionat aquests espais educatius de reforç a Catalunya després d'estar vigents des de fa més de 15 anys.

1. El curs 2004-2005 s'implanten les aules d'acollida a més de 600 centres de tot Catalunya. Quins van ser els objectius de creació d'aquests recursos educatius?
2. Com va ser l'elecció dels centres en aquest primer curs? I en els posteriors, com es van determinar els centres que havien de rebre les aules d'acollida?
3. La preparació prèvia per implantar les aules d'acollida va ser molt completa: recursos, materials, cursos de formació pels docents, elements d'avaluació inicials i posteriors, etc. Com és que no es va crear un criteri general pel funcionament de les aules d'acollida?
4. Amb el pas del temps s'han mantingut els objectius inicials o s'han anat modificant, segons el context migratori de la societat?
5. Han canviat les aules d'acollida en aquests 15 anys des de la seva creació?
6. Han canviat les dotacions econòmiques en aquests anys d'existència de les aules d'acollida?
7. I pel que fa als recursos de docents i materials? Se n'atorguen més, menys o els mateixos?
8. És complicat avaluar si les aules d'acollida són efectives o no, a causa de la gran diversitat d'edats i nivells que hi ha en cadascuna d'elles. Quins processos s'utilitzen?
9. S'han fet molts estudis sobre les aules d'acollida. Alguns sobre els resultats més primerencs i d'altres per fer un balanç amb una visió més a llarg termini. Quines han estat les principals conclusions que s'extreuen des de les institucions?
10. S'han publicat estadístiques i resultats de proves d'avaluació. Existeix un feedback real entre les institucions i els centres que tenen aula d'acollida?
11. S'actua d'alguna manera si se sap que alguna aula d'acollida no obté els resultats esperats?
12. D'igual manera que es va veure necessari canviar els models dels TAE el 2004-2005 per les aules d'acollida, actualment que no estem sotmesos a una arribada d'immigració tan forta com fa 15 o 20 anys, es planteja canviar el model "aula d'acollida" per atendre als alumnes nouvinguts?

## Guió d'entrevista per als assessors LIC

En les últimes dècades del segle XX les aules d'escoles i instituts de Catalunya van experimentar l'arribada de milers d'alumnes nouvinguts. Per gestionar una acollida més bona d'aquests nous estudiants i reforçar l'aprenentatge del català es van desenvolupar un seguit de mesures i espais educatius com, per exemple, al curs 1998-1999 els Tallers d'Adaptació Escolar (TAE). El nombre d'alumnes de nacionalitat estrangera ha augmentat amb els anys i, si al curs 2001-2002 hi havia un 3,7% del total d'estudiants al curs 2004-2005 el tant per cent d'alumnes estrangers era un 9%. Aquest increment constant, sumat a un canvi de govern, va generar la necessitat d'aplicar altres mesures. En aquest context, al curs 2004-2005 el Departament d'Educació va elaborar el Pla per la llengua i la cohesió social (Pla LIC), del qual es desprenen les aules d'acollida, una continuació dels TAEs amb organització i ubicació diferent. L'objectiu d'aquest TFM és descobrir com han evolucionat aquests espais educatius de reforç a Catalunya després d'estar vigents des de fa més de 15 anys.

---

Breu descripció de l'experiència professional:

1. El curs 2004-2005 entra en vigor el Pla per a la llengua i la cohesió social (Pla LIC) i, a partir de programes preexistents, es crea la nova figura de l'assessor LIC per a la coordinació i assessorament als centres pel que fa a l'alumnat nouvingut. Amb quin tipus de formació s'afronten, en aquell moment, els canvis que proposa aquest pla? Si t'has incorporat un cop el Pla ja estava en marxa, quin tipus de formació has rebut per ser assessor LIC? En qualsevol dels dos casos, amb el pas dels anys, s'ha ampliat o modificat aquesta formació?
2. En la teva trajectòria professional com a assessor o assessora LIC, han anat canviant les teves funcions?
3. Segons el Pla LIC, els principals àmbits d'actuació són amb l'aula d'acollida, al centre acollidor i als plans educatius d'entorn. Com es treballa en cadascun d'aquests àmbits?
4. Aquestes feines requereixen contacte i coordinació amb diferents entitats. Com s'aconsegueix informar i implicar als diferents espais o àmbits als quals s'ha d'arribar?
5. En referència a l'aula d'acollida, quins canvis (organitzatius, de recursos, administratius, d'avaluació, de personal...) has percebut en aquests anys de treball?
6. Segons els experts la importància de visibilitzar i fer participar la llengua i cultura pròpies dels alumnes nouvinguts és molt important per a l'acollida. Tenint en compte la teva experiència, es treballa en aquesta línia a les aules d'acollida?
7. Quins són els temes sobre els quals es donen les orientacions a les aules d'acollida per part dels professionals LIC? Són els mateixos actualment que al principi?
8. Com valors, generalment, la implicació del professorat del centre al voltant de l'acollida dels alumnes nouvinguts?
9. Els centres tenen recursos suficients per tirar endavant l'aprenentatge i la integració dels alumnes a les aules d'acollida? Com es podria millorar?
10. D'igual manera que es va veure necessari canviar els models dels TAE el 2004-2005 per les aules d'acollida, actualment que no estem sotmesos a una arribada d'immigració tan forta, creus que es s'hauria de mantenir el model "aula d'acollida" per atendre als alumnes nouvinguts? I, en conseqüència, la figura dels assessors o coordinadors LIC?

## Guió d'entrevista per als docents d'aula d'acollida

Tots vosaltres sou professors que heu treballat o encara treballeu a aules d'acollida en diferents instituts catalans. És per això que sou una font molt important de dades, idees, percepcions i experiències del tema que centra el meu treball final de màster.

Us demano que respongueu a les preguntes que trobareu a continuació i, sentiu-vos lliures, de fer altres comentaris o reflexions que penseu que puguin ser importants per copsar-les al treball. Primer de tot, m'agradaria que féssiu una breu descripció de la vostra participació en la formació d'alumnes d'aula d'acollida. Jo sabré de qui són les respostes, però, si voleu, podeu demanar-me que no posi el vostre nom al treball i, així ho faré. En aquest cas, només donaré les dades d'anys treballats en aula d'acollida i la o les localitats on ho heu fet.

---

### Descripció del docent:

Les aules d'acollida van nàixer a Catalunya al curs 2004-2005 i en aquell moment la Generalitat de Catalunya en va crear més de 600 arreu del territori. Així doncs, són un recurs educatiu que s'ha mantingut en el temps i que s'ha ampliat.

- Quins motius atribuiries al creixement del nombre d'aules d'acollida?
- Creus que les aules d'acollida s'han plantejat correctament des del Departament d'Ensenyament?
- Durant el teu pas per les aules d'acollida, quins canvis has percebut? Per exemple: canvis normatius, acadèmics, organitzatius, nombre d'alumnes, etc.

### Funcionament i organització docent

- Hi ha diferències amb els Tallers d'Adaptació Escolar, que són previs a les aules d'acollida?
- La procedència dels alumnes és un aspecte important a tenir en compte per a treballar a l'aula d'acollida?
- Quins materials has utilitzat o utilitzes per ensenyar la llengua a aquest alumnat?

### El paper del Departament d'Ensenyament

- Són suficients els recursos, el suport i l'ajuda de les institucions públiques per al bon funcionament de l'aula d'acollida?
- Creus que heu rebut orientacions per fer funcionar aquest recurs educatiu?
- Existeixen mecanismes d'avaluació i seguiment dels alumnes, però creus que es té present, d'alguna manera, l'opinió dels professionals que hi treballen? I d'alumnes que hi han participat?

### El professorat

- Generalment, com has vist la implicació de la resta de persones del centre al voltant de la integració i l'aprenentatge del català d'aquests alumnes?
- Has tingut la sensació d'ajudar els estudiants, a més d'aprendre llengua, a integrar-se al grup-classe o al seu nou entorn? Aquesta feina d'acolliment està destinada als tutors d'aula d'acollida o hi participa tot el professorat?
- Amb quina llengua acostuma a adreçar-se la resta de professorat als alumnes nous?

### Els alumnes

- Les aules d'acollida són un recurs útil per als estudiants?
- Com creus que hauria estat l'aprenentatge de la llengua catalana sense aquest recurs? I la seva integració al centre?

### Imaginem el futur

- Creus que es mantindran les aules d'acollida en el format actual?
- Hi haurà més formació específica per als professors?

### Altres comentaris o reflexions

Pot ser a partir d'aquestes preguntes o d'altres idees que tingueu:

- Què us agrada de l'aula d'acollida? I què no?
- Què en canviaríeu?

## Guió d'entrevista per als exalumnes d'aula d'acollida

Tots vosaltres sou alumnes que heu participat de la formació a les aules d'acollida en diferents instituts catalans. És per això que sou una font molt important de dades, idees, percepcions i experiències al voltant del tema que centra el meu treball final de màster.

Us demano que respongueu a les preguntes que trobareu a continuació i, sentiu-vos lliures, de fer altres comentaris o reflexions que penseu que puguin ser importants per copsar-les al treball. Primer de tot, m'agradaria que féssiu una breu descripció de la vostra participació en l'aula d'acollida i de la vostra situació actual com a estudiants o treballadors. Jo sabré de qui són les respostes però, si voleu, podeu demanar-me que no posi el vostre nom al treball i, així ho faré. En aquest cas, només donaré les dades de la descripció.

Sense més preàmbuls, donar-vos les gràcies per la vostra participació i demanar disculpes pel treball memorístic que pot requerir aquest qüestionari per alguns de vosaltres. No patiu si no recordeu alguna cosa de les que demano, simplement feu constar a la pregunta que no ho recordeu amb exactitud o, directament, que no ho recordeu.

---

Descripció de l'alumne:

Les aules d'acollida van nàixer a Catalunya al curs 2004-2005 i en aquell moment la Generalitat de Catalunya en va crear més de 600 arreu del territori. Aquest, doncs, és un recurs educatiu que s'ha mantingut en el temps i que s'ha ampliat.

- Creus que l'aula d'acollida és un recurs educatiu útil? Et va resultar d'utilitat anar-hi?
- Creus que t'hauria costat més aprendre la llengua catalana si no haguessis tingut aquest recurs?
- Anar a l'aula d'acollida et va servir per a alguna cosa més que per aprendre la llengua catalana?
- Com hauria sigut la teva integració al centre (i a la societat en general) sense haver participat en l'aula d'acollida?
- Quins records tens del teu pas per l'aula d'acollida?

El funcionament de l'aula d'acollida

- Com s'organitzava l'aula d'acollida en què vas participar?
- Quins recursos utilitzaven els professors per ensenyar-vos?
- Quants alumnes hi havia? Teniu un professor o més d'un?

La resta de professorat

- Generalment, com era la implicació de la resta de persones del centre al voltant de la teva integració i l'aprenentatge del català?
- Quina relació tenies amb els altres docents?
- En quina llengua et parlaven els professors?

Avaluació i feedback del treball

- Recordes alguna prova per avaluar els avenços en l'aprenentatge?
- Hi havia algun recull de dades, percepcions o impressions de com s'havia sentit l'alumne?

Imaginem el futur

- Creus què es mantindrà aquest espai educatiu?

Altres comentaris o reflexions

- Què t'agrada de l'aula d'acollida? I què no?
- En canviaries alguna cosa?

## Annex III

### Descripció detallada dels docents, grup 1

Docent 1	Professora en actiu. Especialista de llengua catalana des del 1992. Va treballar a un TAE a Manresa fins que els TAE es van convertir en aules d'acollida. Fins al curs 2013-2014 va estar a l'aula d'acollida de l'Institut Lluís de Peguera de Manresa.
Docent 2	Professor i psicopedagog jubilat. Va estar 15 anys a l'Institut Maragall de Barcelona. No va ser tutor d'aula d'acollida però donada la seva especialitat, va tenir alumnes d'aula d'acollida en grups de reforç de llengua i altres matèries, i va participar intensament en la seva integració dins de l'institut i amb les seves famílies.
Docent 3	Psicopedagoga en actiu. És tutora d'aula d'acollida a l'IES Barcelona – Congrés des de fa quatre anys.
Docent 4	Mestra i psicopedagoga jubilada. Al curs 1974-1975 va entrar a l'Escola GEM de Mataró com a mestra d'Educació Infantil. El 1989-1990 va passar a primària, com a mestra de reforç i al curs 2005-2006, a l'ESO a l'aula d'acollida, fins a la seva jubilació el 2018.
Docent 5	Professora de llengua catalana en actiu. Tutora d'aula d'acollida durant tres anys a l'Institut La Plana de Vic. Experiència a altres instituts treballant temes d'adquisició de segona llengua i interculturalitat.
Docent 6	Professor de llengua catalana en actiu. Va treballar vuit anys com a tutor d'aula d'acollida a l'IES Josep Puig i Cadafalch de Mataró.
Docent 7	Professor de llengua catalana en actiu. Va treballar dos anys al TAE de l'IES Cirviànum de Torelló i tretze a l'aula d'acollida a Manlleu.
Docent 8	Llicenciat en Història Contemporània, mestre, professor de secundària i psicopedagog. Entre els anys 1987-1993 va ser director del Programa d'Educació Compensatòria. Al curs 1995-1996 va entrar com a psicopedagog a l'IES Badalona 9 i el 1999 va ser-ho a l'IES Francisco de Goya de Barcelona. Durant aquests anys va col·laborar amb les aules d'acollida. Ha publicat articles sobre educació intercultural, convivència i conflictes i escriu al Diari de l'Educació.
Docent 9	Professora de llengua catalana en actiu. Tutora d'aula d'acollida durant sis anys a l'IES Marina de La Llagosta. Al mateix temps, treballava al centre de normalització lingüística.
Docent 10	Professor jubilat. Director durant 28 anys de l'Escola GEM de Mataró. No va treballar en aula d'acollida però com a director va participar en el treball d'integració de les famílies i en promoure que la seva escola fos inclusiva.

## Descripció detallada dels assessors, grup 2

Assessor 1	Al curs 1998-1999 va estar al primer TAE a Barcelona a l'IES Miquel Tarradell. Experiència a l'aula d'acollida de l'IES Maragall de Barcelona, al curs 2004-2005 i incorporació a l'Equip LIC al curs 2007-2008 Servei Educatiu (SE) Nou Barris i SE Eixample, on actualment és assessora.
Assessor 2	Directora de l'Equip LIC del Vallès Oriental I.
Assessor 3	Assessor LIC al SE del Tarragonès des del curs 2004-2005. Anteriorment, va ser coordinador del SEDEC on gestionava, organitzava i formava el professorat que impartia els cursos de català.
Assessor 4	Assessora LIC jubilada. Va entrar com a assessora LIC del Maresme Vallès Oriental al curs 2004-2005 i va ser-hi durant deu anys, fins a la seva jubilació. Prèviament, va treballar a TAEs i aules d'acollida de diferents instituts de Mataró.
Assessor 5	Assessora LIC al SE Baix Llobregat II. A més, experiència al TAE de Viladecans durant quatre anys.
Assessor 6	Assessora LIC al SE Osona Nord. Va treballar al TAE de l'IES Cirviànum de Torelló durant quatre cursos i a l'aula d'acollida del mateix institut. Després va passar com a assessora LIC on fa onze anys que treballa.
Assessor 7	Assessora LIC al SE Baix Llobregat V Cornellà- St Joan Despí des del curs 2012-2013. Prèviament, va treballar amb alumnes nouvinguts de procedència diversa en hores de tutoria i a la classe ordinària. A més va ser professora de català-segona llengua, com a llengua estrangera a l'exterior.

## Descripció detallada dels exalumnes, grup 3

Alumne 1	Nascuda a Larache (Marroc) fa 18 anys. Va anar un any i mig a l'aula d'acollida de l'institut Manuel Raspall de Cardedeu.
Alumne 2	Nascut al Marroc fa 19 anys. Va arribar a 1r d'ESO i va fer dos cursos a l'aula d'acollida a l'institut Lauro de les Franqueses del Vallès.
Alumne 3	Nascuda a l'Índia fa 23 anys. Va arribar a Catalunya quan tenia catorze anys i va fer aula d'acollida durant 3r i 4t d'ESO a l'Institut La Plana de Vic.
Alumne 4	Nascuda a Algèria fa 27 anys. Va participar en l'aula d'acollida durant un any, quan feia 6è de primària. Va ser a Tarragona, al col·legi Joan Roig. Actualment estudia un màster.
Alumne 5	Nascuda a Hondures fa 17 anys. Va participar en l'aula d'acollida durant dos anys, a l'escola Marinada de Barcelona. Actualment està cursant segon de batxillerat.
Alumne 6	Nascuda al Perú fa 26 anys. Va arribar a Catalunya el 2004 i va estar a l'aula d'acollida dos anys.
Alumne 7	Nascut al Marroc fa 29 anys. Va arribar a Catalunya l'any 2005 amb 14 anys i va participar dos cursos a l'aula d'acollida a l'Escola GEM de Mataró.